

॥ उदकशान्ति-मन्त्राः ॥

कृणुष्व पाजुः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामवाꣳ इभेन।
 तृष्णीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तासि विध्यं रक्षसस्तपिष्ठैः। तवं
 भ्रमासं आशुया पतन्त्यनु स्पृश धृषता शोशुचानः। तपूꣳष्यग्रे
 जुह्वा पतङ्गानसन्दितो वि सृज विष्वगुल्काः। प्रति स्पशो
 वि सृज तूर्णितमो भवा पायुर्विशो अस्या अदब्धः। यो नो
 दूरे अघशꣳसो यो अन्त्यग्रे मार्किष्टे व्यथिरा दधर्षीत्॥१॥

उदग्रे तिष्ठ प्रत्याऽऽतनुष्व न्यमित्राꣳ ओषतात्तिग्महेते। यो
 नो अरातिꣳ समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यतसं न शुष्कम्।
 ऊर्ध्वो भव प्रति विध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैव्याꣳन्यग्रे। अव
 स्थिरा तनुहि यातुजूनां जामिमजामिं प्र मृणीहि शत्रून्। स
 ते जानाति सुमतिं यविष्ठ य ईवते ब्रह्मणे गातुमैरत्॥२॥

विश्वाꣳन्यस्मै सुदिनानि रायो द्युम्नान्यर्यो वि दुरो अभि द्यौत्।
 सेदग्रे अस्तु सुभगः सुदानुर्यस्त्वा नित्येन हविषा य उक्थैः।
 पिप्रीषति स्व आयुषि दुरोणे विश्वेदस्मै सुदिना साऽसदिष्टिः।
 अर्चामि ते सुमतिं घोष्यर्वाख्सं ते वावाता जरतामियङ्गीः॥३॥

स्वश्वाꣳस्त्वा सुरथा मर्जयेमास्मे क्षत्राणि धारयेरनु द्यून्।
 इह त्वा भूर्या चरेदुप त्मन्दोषावस्तर्दीदिवाꣳसमनु द्यून्।
 कीडन्तस्त्वा सुमनसः सपेमाभि द्युम्ना तस्थिवाꣳसो
 जनानाम्। यस्त्वा स्वश्वः सुहिरण्यो अग्न उपयाति

वसु॑मता॒ रथे॑न। तस्य॑ त्रा॒ता भ॑वसि॒ तस्य॑ सखा॒
यस्तं॑ आति॒थ्यमा॑नुष॒गजु॑जोषत्। म॒हो रु॑जामि ब॒न्धुता॑
वचो॑भिस्तन्मा॑ पि॒तुर्गोत॑मा॒दन्वि॑याय॥४॥

त्वं नो॑ अ॒स्य वच॑सश्चिकिद्धि॒ होत॑र्यविष्ठ सु॒क्रतो॑ द॒मूनाः।
अस्व॑प्रजस्तरण॑यः सु॒शेवा॒ अत॑न्द्रासोऽवृ॒का अश्र॑मिष्ठाः। ते
पा॒यवः॑ स॒ध्रियं॑श्चो नि॒षद्या॑ऽग्ने तव॑ नः पा॒न्त्वमू॑रा। ये पा॒यवो॑
मा॒मते॒यं ते॑ अ॒ग्ने पश्य॑न्तो अ॒न्धं दु॑रि॒तादर॑क्षन्। र॒रक्ष॑
ता॒न्त्सुकृ॑तो वि॒श्ववै॑दा दि॒प्सन्त॑ इ॒द्रिप॑वो ना ह॑ दे॒भुः॥५॥

त्वया॑ व॒यः स॑ध॒न्यस्त्वो॒तास्त॑व प्रणी॑त्यश्याम॒ वाजा॑न्। उ॒भा
शः॑सा॒ सूद॑य सत्यता॑तेऽनु॒ष्टुया॑ कृ॒णु॒ह्यह॑याण। अ॒या ते॑ अ॒ग्ने
स॒मिधा॑ वि॒धेम॒ प्रति॒ स्तोम॑ः श॒स्यमा॑नं गृ॒भाय॑। दहा॑ऽश॒सो
र॒क्षसः॑ पा॒ह्यस्मान्द्रु॑हो नि॒दो मि॑त्रम॒हो अव॑द्यात्। र॒क्षो॒हणं॑
वा॒जिन॒माऽऽजि॑धर्मि मि॒त्रं प्रथि॑ष्ठमुप॑ या॒मि श॑र्म। शिशा॑नो
अ॒ग्निः क्र॑तु॒भिः स॑मि॒द्धः स नो॒ दिवा॒ स रि॑षः पा॑तु न॒क्तम्॥६॥

वि ज्योति॑षा बृ॒हता॒ भा॑त्य॒ग्निरा॒विर्वि॑श्वानि कृ॒णुते॑ म॒हित्वा॑।
प्रादे॑वीर्मा॒याः स॑हते दु॒रेवाः॑ शि॒शी॒ते शृ॑ङ्गे र॒क्षसे॑ वि॒निक्षे॑।
उ॒त स्वा॒नासो॑ दि॒विष॑न्त्व॒ग्नेस्ति॒ग्मायु॑धा र॒क्षसे॑ ह॒न्त॒वा
उ॑। मदे॑ चिदस्य॒ प्ररु॑जन्ति॒ भामा॒ न व॑रन्ते परि॒बाधो॑
अदे॑वीः॥७॥[१.२.१४]

इन्द्रं॑ वो वि॒श्वत॒स्परि॒ हवा॑महे जने॑भ्यः। अ॒स्माक॑मस्तु

केवलः। इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते
 धियस्ताः। शूरो नृपाता शवसश्चकान आ गोमति व्रजे भजा
 त्वं नः। इन्द्रियाणि शतक्रतो या ते जनेषु पञ्चसु। इन्द्र
 तानि त आ वृणे। अनु ते दायि मह इन्द्रियाय सत्रा ते
 विश्वमनु वृत्रहत्यै। अनु क्षत्रमनु सहो यजत्रेन्द्र देवेभिरनु
 ते नृषह्यै॥८॥

आ यस्मिन्त्सप्त वासवास्तिष्ठन्ति स्वारुहो यथा। ऋषिर्ह
 दीर्घश्रुतम इन्द्रस्य घर्मो अतिथिः। आमासु पक्वमैरय आ
 सूर्यः रोहयो दिवि। घर्म न सामन्तपता सुवृक्तिभिर्जुष्टं
 गिर्वणसे गिरः। इन्द्रमिद्राथिनो बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः। इन्द्रं
 वाणीरनूषत। गायन्ति त्वा गायत्रिणोऽर्चन्त्यर्कमर्किणः॥९॥

ब्रह्माणस्त्वा शतक्रतुवृद्धः शमिव येमिरे। अहोमुचे प्र
 भरेमा मनीषामोषिष्ठदावन्ने सुमतिं गृणानाः। इदमिन्द्र प्रति
 हव्यं गृभाय सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः। विवेष
 यन्मा धिषणा जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्रमहः। अहंसो
 यत्र पीपरद्यथा नो नावेव यान्तमुभये हवन्ते। प्र सम्राजं
 प्रथममध्वराणामहोमुचं वृषभं यज्ञियानाम्॥१०॥

अपां नपातमश्विना हयन्तमस्मिन्नर इन्द्रियं धत्तमोजः। वि न
 इन्द्र मृधो जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः। अधस्पदं तर्मी कृधि
 यो अस्मा अभिदासति। इन्द्र क्षत्रमभि वाममोजोऽजायथा

वृषभ चर्षणीनाम्। अपा॑ऽनुदो॒ जन॑ममित्र॒यन्त॑मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑
अकृ॒णोरु॒ लोक॑म्। मृ॒गो न भी॑मः कु॒चरो॒ गिरि॑ष्ठाः प॒राव॑त
आ ज॑गामा॒ पर॑स्याः॥११॥

सृ॒कः स॒शाय॑ प॒विमि॑न्द्र ति॒ग्मं वि शत्रू॑न् ताडि॒ वि
मृ॒धो नु॑दस्व। वि शत्रू॑न् वि मृ॒धो नु॑द वि वृ॒त्रस्य॑
ह॒नू रु॒ज। वि म॒न्युमि॑न्द्र भा॒मितो॑ऽमि॒त्रस्या॑भि॒दास॑तः।
त्रा॒तार॑मि॒न्द्रम॑वि॒तार॑मि॒न्द्रः ह॒वेह॑वे सु॒हवः॑ शू॒रमि॑न्द्रम्। हु॒वे
नु श॒क्रं पु॑रु॒हूत॑मि॒न्द्रः स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ धा॒त्विन्द्रः॑। मा ते॑
अ॒स्याः स॑ह॒साव॑न् परि॒ष्टाव॑धाय॒ भूम॑ हरि॒वः प॒रादै॑॥१२॥

त्राय॑स्व नोऽवृ॒केभि॑र्व॒रूथै॑स्तव॒ प्रि॒यासः॑ सूरि॒षु स्या॑म।
अ॒न॒वस्ते॒ रथ॑म॒श्वाय॑ तक्षन् त्वष्टा॒ वज्रं॑ पु॒रुहू॑त द्यु॒मन्त॑म्।
ब्र॒ह्माण॑ इ॒न्द्रं म॒ह्यन्तो॑ अ॒र्कैर॑व॒र्धय॑न्न॒हये॑ ह॒न्त॒वा उ॑।
वृ॒ष्णे य॑त्ते वृ॒षणो॑ अ॒र्कम॑र्चानि॒न्द्र ग्रा॒वा॒णो अ॒दि॒तिः
स॒जोषाः॑। अ॒न॒श्वासो॑ ये प॒वयो॑ऽर॒था इ॒न्द्रै॒षिता॑ अ॒भ्यव॑र्तन्त
दस्यू॑न्॥१७॥[१.६.१२]

यत॑ इ॒न्द्र भ॑या॒महे॒ ततो॑ नो॒ अभ॑यं कृधि। म॒घव॑ञ्छृ॒ग्धि तव॑
तन्न॑ ऊ॒तये॑ वि॒द्विषो॑ वि॒मृधो॑ जहि। स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑तिर्वृ॒त्रहा॑
वि॒मृधो॑ व॒शी। वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒र ए॒तु नः॑ स्व॒स्ति॒दा अ॒भय॑ङ्करः।
म॒हाः इ॒न्द्रो व॑ज्र॒बाहुः॑ षोड॒शी श॑र्म यच्छतु। स्व॒स्ति नो॑
म॒घवा॑ करोतु॒ हन्तु॑ पा॒प्मानं॑ योऽस्मा॑न् द्वेष्टि। स॒जोषा॑

इन्द्र॑ स॒ग॒णो म॒रु॒द्भिः सोमं॑ पिब वृ॒त्रह॑ञ्छूर वि॒द्वान्। ज॒हि
शत्रूँ॑रप॒मृ॒धौनु॒द॒स्वा॒थाभ॑यं कृणु हि वि॒श्वतो॑ नः॥१८॥

ये दे॒वाः पु॒रः स॒दोऽग्नि॑ नै॒त्रा रक्षो॑ह॒ण॒स्ते नः॑ पा॒न्तु ते
नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्यः॑ स्वाहा॒ ये दे॒वा दक्षि॑ण॒सदो॑ य॒मनै॑त्रा
रक्षो॑ह॒ण॒स्ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्यः॑ स्वाहा॒
ये दे॒वाः प॑श्चात् स॒दः स॒वितृ॑ नै॒त्रा रक्षो॑ह॒ण॒स्ते नः॑ पा॒न्तु
ते नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्यः॑ स्वाहा॒ ये दे॒वा उ॑त्तर॒सदो॑
वरु॑णनेत्रा रक्षो॑ह॒ण॒स्ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्यः॑
स्वाहा॒ ये दे॒वा उ॑परि॒षदो॑ बृह॒स्पति॑नेत्रा रक्षो॑ह॒ण॒स्ते नः॑ पा॒न्तु
ते नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्यः॑ स्वाहा॒ऽग्नये॑ रक्षो॑घ्ने स्वाहा॑
य॒माय॑ रक्षो॑घ्ने स्वाहा॑ स॒वित्रे॑ रक्षो॑घ्ने स्वाहा॑ वरु॑णाय रक्षो॑घ्ने
स्वाहा॑ बृह॒स्पतये॑ दु॒व॒स्पते॑ रक्षो॑घ्ने स्वाहा॑॥१९॥

अ॒ग्निरायु॑ष्मान्त्स वन॒स्पति॑भिरायु॑ष्मान्तेन॒ त्वाऽऽयु॑षा-
ऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि॒ सोम॑ आयु॑ष्मान्त्स ओष॑धीभिरायु॑ष्मान्तेन॒
त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि॒ यज्ञ॑ आयु॑ष्मान्त्स
दक्षि॑णाभिरायु॑ष्मान्तेन॒ त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि॒
ब्रह्मा॑यु॑ष्मन्तद् ब्रा॒ह्मणै॑रायु॑ष्मन्तेन॒ त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं
करोमि॒ दे॒वा आयु॑ष्मन्त॒स्तेऽमृ॑तेनायु॑ष्मन्त॒स्तेन॒ त्वा-
ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि॥२०॥

या वा॑मिन्द्रा वरु॒णा य॒त॒व्या॑ त॒नू॒स्तये॑मम॑ ह॒सो मु॑ञ्चतम्। या
वा॑मिन्द्रा वरु॒णा स॒ह॒स्या॑ त॒नू॒स्तये॑मम॑ ह॒सो मु॑ञ्चतम्। या

वा॒मिन्द्रा वरुणा रक्ष॒स्यां त॒नूस्तये॒मम॑ ह॒सो मुञ्च॑तम्। या
वा॒मिन्द्रा वरुणा तेज॒स्यां त॒नूस्तये॒मम॑ ह॒सो मुञ्च॑तम्॥ २१॥

यो वा॒मिन्द्रा वरुणाव॒ग्नौ स्ना॒म॒स्तं वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा
वरुणा द्वि॒पात्सु॑ प॒शुषु॑ स्ना॒म॒स्तं वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा
वरुणा चतु॑ष्पात्सु॒ स्ना॒म॒स्तं वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा
वरुणा गो॒ष्ठे स्ना॒म॒स्तं वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा वरुणा
गृ॒हेषु॑ स्ना॒म॒स्तं वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा वरुणाप्सु॑
स्ना॒म॒स्तं वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा वरु॒णौष॑धीषु॒ स्ना॒म॒स्तं
वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॒ यो वा॒मिन्द्रा वरुणा वन॒स्पति॑षु॒ स्ना॒म॒स्तं
वा॒मे॒ते॒नाव॑ यजे॥ २२॥

अ॒ग्ने यश॑स्विन् यश॑से म॒म॒र्प॒येन्द्रा॑वती॒मप॑चितीमि॒हाव॑ह।
अ॒यं मूर्धा॑ प॒रमे॑ष्ठी सु॒वर्चाः॑ स॒मा॒ना॒नामु॒त्त॒म॒श्लो॒को अ॒स्तु॥
भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑सेदुर॒ग्रे तपो॑ दी॒क्षामृ॑षयः सु॒व॒र्वि॒दः। ततः॑
क्ष॒त्रं ब॒ल॒मो॒जंश्च॑ जा॒तं तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि स॒न्न॑मन्तु॥
धा॒ता वि॑धा॒ता प॑र॒मो॒त॒स॒न्धृक् प्र॒जाप॑तिः प॒रमे॑ष्ठी वि॒राजा॑।
स्तो॒मा॒श्छ॒न्दा॑सि नि॒विदो॑म आ॒हुरे॒त॒स्मै रा॒ष्ट्रम॑भि॒सन्न॑माम॥
अ॒भ्याव॑र्तध्व॒मुप॑मेत॒साक॑ म॒यः॑ शा॒स्ताऽधि॑पतिर्वो अ॒स्तु।
अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु॒स॑र॒भध्व॑मि॒मं प॒श्चाद॑नु जी॒वाथ॑ सर्वे॥ २३॥

॥ राष्ट्रभृतम् ॥

ऋ॒ता॒षा॒डृत॒धा॒मा॒ग्नि॒र्गन्ध॒र्वस्त॒स्योष॑ध॒योऽप्सर॒स ऊ॒र्जो॒ नाम॒
स इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒न्तु तस्मै॒ स्वाहा॒
ताभ्यः॒ स्वाहा॑

स॒ऋ॒हितो॒ वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ गन्ध॒र्वस्त॒स्य म॒रीच॑योऽप्सर॒स
आ॒युवो॒ नाम॒

स इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒न्तु तस्मै॒ स्वाहा॒
ताभ्यः॒ स्वाहा॑

सुषु॒म्णः सूर्य॑रश्मिश्च॒न्द्रमा॑ गन्ध॒र्वस्त॒स्य नक्ष॑त्राण्य॒ऽप्सर॒सो
बे॒कुर॑यो॒ नाम॒

स इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒न्तु तस्मै॒ स्वाहा॒
ताभ्यः॒ स्वाहा॑

भु॒ज्युः सु॒पर्णो॒ य॒ज्ञो गन्ध॒र्वस्त॒स्य दक्षि॑णा अ॒प्सर॒सस्त॒वा
नाम॒

स इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒न्तु तस्मै॒ स्वाहा॒
ताभ्यः॒ स्वाहा॑

प्र॒जाप॑तिर्वि॒श्वक॑र्मा॒ मनो॑ गन्ध॒र्वस्त॒स्य क्सा॑मा॒न्य॒ऽप्सर॒सो
व॒ह्नयो॒ नाम॒

स इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्मक्ष॑त्रं पा॒न्तु तस्मै॒ स्वाहा॒
ताभ्यः॒ स्वाहे॑षिरो

वि॒श्वव्य॑चा॒ वातो॑ गन्ध॒र्वस्त॒स्यापो॑ऽप्सर॒सो मु॒दा नाम॒

स इदं ब्रह्मक्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्मक्षत्रं पा॑न्तु तस्मै स्वाहा
ताभ्यः स्वाहा॑।

भुवनस्य पते यस्य त उपरि गृहा इह च। स नो
रा॒स्वाज्या॑निः रा॒यस्पोषः॑ सु॒वीर्यः॑ संवत्स॒रीणाः॑
स्व॒स्तिम्। (स्वाहा॑)।

पर॒मे॒ष्ठ्यधि॑पतिर्मृत्युर्गन्धर्वस्तस्य विश्वमप्सरसो भुवो नाम
स इदं ब्रह्मक्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्मक्षत्रं पा॑न्तु तस्मै स्वाहा
ताभ्यः स्वाहा॑

सु॒क्षितिः सु॒भूति॑र्भद्रकृत्सुव॑र्वान्प॒र्जन्यो गन्ध॑र्वस्तस्य
वि॒द्युतो॑ऽप्सरसो रुचो नाम
स इदं ब्रह्मक्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्मक्षत्रं पा॑न्तु तस्मै स्वाहा
ताभ्यः स्वाहा॑

दूरे है॒तिर॑मृ॒डयो मृत्यु॑र्गन्धर्वस्तस्य प्र॒जा अ॑प्सरसो भी॒रवो॑
नाम

स इदं ब्रह्मक्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्मक्षत्रं पा॑न्तु तस्मै स्वाहा
ताभ्यः स्वाहा॑

चा॒रुः कृ॒पण॑का॒शी का॒मो गन्ध॑र्वस्तस्या॒धयो॑ऽप्सरसः
शो॒चय॑न्ती॒र्नाम

स इदं ब्रह्मक्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्मक्षत्रं पा॑न्तु तस्मै स्वाहा
ताभ्यः स्वाहा॑

स नो भुवनस्य पते यस्य त उपरि गृहा इह च। उ॒रु

ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय महि शर्म यच्छ (स्वाहा)॥
 नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु। ये अन्तरिक्षे
 ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः॥ येऽदो रौचने दिवो ये वा
 सूर्यस्य रश्मिषु। येषामप्सु सदः कृतं तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः॥
 या इषवो यातुधानानां ये वा वनस्पतीरनु। ये वाऽवटेषु
 शेरते तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः॥

॥ पञ्चचोडाः ॥

अयं पुरो हरिकेशः सूर्यरश्मिस्तस्य रथगृत्सश्च रथौजाश्च
 सेनानिग्रामण्यौ पुञ्जिकस्थला च कृतस्थला चाप्सरसौ
 यातुधाना हेती रक्षांसि प्रहेतिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि।

अयं दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य रथस्वनश्च रथे चित्रश्च
 सेनानिग्रामण्यौ मेनका च सहज्या चाप्सरसौ दृक्खवः
 पशवो हेतिः पौरुषेयोवधः प्रहेतिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि।

अयं पश्चाद्विश्वव्यासास्तस्य रथप्रोतश्चासंमरथश्च सेनानिग्रामण्यौ
 प्रम्लोचन्ती चानुम्लोचन्ती चाप्सरसौ सर्पा हेतिर्व्याघ्राः
 प्रहेतिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि
 तं वो जम्भे दधामि।

अयमुत्तरात्संयद्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च सेनानिग्रामण्यौ

वि॒श्वाचीं च घृ॒ताचीं चाप्स॒रसा॒वापो॑ हे॒तिर्वा॒तः प्रहै॑ति॒स्तेभ्यो॑
नम॒स्ते नो॑ मृडयन्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑
दधामि।

अ॒यमु॒पर्य॑र्वा॒ग्वंसु॒स्तस्य॑ ता॒क्ष्यश्चा॒रि॑ष्टनेमिश्च से॒नानि॒-
ग्रा॒म॒ण्या॑वुर्वशीं च पू॒र्वचि॑त्तिश्चाप्स॒रसौ॑ वि॒द्युद्धे॒तिर॑व॒-
स्फूर्ज॑न्प्रहै॒तिस्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृडयन्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑
नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑ दधामि।

॥ अप्रतिरथम् ॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - ४/प्रश्नः - ६/अनुवाकः - ४)

आ॒शुः शि॒शा॒नो वृ॒ष॒भो न यु॒ध्मो घ॑नाघ॒नः क्षो॑भ॒णश्च॒र॒षणी॑नाम्।
स॒ङ्ग॒न्द॒नोऽनि॑मिष ए॒कवी॒रः श॒त॑ से॒ना अ॑जयत् सा॒कमि॒न्द्रः।
स॒ङ्ग॒न्द॒नेना॑निमिषेण॑ जि॒ष्णुना॑ यु॒त्का॒रेण॑ दु॒श्च॒वने॑न धृ॒ष्णुना॑।
तदि॒न्द्रेण॑ जयत॒ तत्स॑ह॒ध्वं यु॒धो नर॑ इ॒षुह॑स्तेन॒ वृ॒ष्णा। स
इ॒षुह॑स्तैः स॒निष॑ङ्गिभिर्वशी स॒ं॒स्र॑ष्टा स यु॒ध इ॒न्द्रो ग॑णेन।
स॒ं॒सृ॑ष्टजि॒त्सोम॑पा बा॒हुश॑ध्यूर्ध्वध॑न्वा प्र॒ति॒हि॒ताभि॑रस्ता॑।

बृ॒ह॒स्प॒ते परि॑ दी॒या र॑थेन र॒क्षो॒हाऽमि॑त्रा॒ अप॒बाध॑मानः।
प्र॒भ॒ञ्ज॒न्त्सेना॑ः प्र॒मृ॒णो यु॒धा ज॑यन्त॒स्माक॑मे॒ध्यवि॑ता र॒थाना॑म्।
गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ वज्र॒बाहुं॑ ज॑यन्त॒मज्मं॑ प्र॒मृ॒णन्त॒मोज॑सा।
इ॒मं स॑जा॒ता अनु॑ वी॒रय॑ध्वमि॒न्द्रं स॒खायोऽनु॑ स॒ं
र॑भध्वम्। ब॒ल॒वि॒ज्ञायः॑ स्थवि॒रः प्र॒वीरः॑ स॒ह॒स्वान् वा॒जी

सहमान उग्रः। अभिर्वीरो अभिसत्त्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र
रथमा तिष्ठ गोवित्। अभि गोत्राणि सहसा गाहमानोऽदायो
वीरः शतमन्युरिन्द्रः।

दुश्श्रवणः पृतनाषाड्युध्योऽस्माकं सेना अवतु प्र युत्सु।
इन्द्र आसां नेता बृहस्पतिर्दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः।
देवसेनानामभिभञ्जतीनां जयन्तीनां मरुतो यन्त्वग्रे। इन्द्रस्य
वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुता शर्ध उग्रम्।
महामनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयतामुदस्थात्।
अस्माकमिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु।

अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानु देवा अवता हवेषु।
उद्धर्षय मघवन्नायुधान्युत् सत्त्वंनां मामकानां महासि।
उद्धृत्रहन् वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयतामेतु घोषः। उप
प्रेत जयता नरः स्थिरा वः सन्तु बाहवः। इन्द्रो वः शर्म
यच्छत्त्वनाधृष्या यथाऽसंथ। अवसृष्टा परा पत शरव्ये
ब्रह्मसंशिता।

गच्छामित्रान् प्रविश मैषां कं चनोच्छिषः। मर्माणि ते
वर्मभिश्छादयामि सोमस्त्वा राजाऽमृतैनाभिवस्ताम्।
उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामनु मदन्तु देवाः।
यत्र बाणाः सम्पतन्ति कुमार विशिखा इव। इन्द्रो नस्तत्र
वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु॥

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे कामश्च मे
 सौमनसश्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यशश्च मे
 भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे
 धृतिश्च मे विश्वं च मे महश्च मे संविच्च मे ज्ञात्रं च मे सूश्च मे
 प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे ऋतं च मेऽमृतं च मेऽयक्ष्मं
 च मेऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मेऽनमित्रं च
 मेऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे सुदिनं च
 मे॥

॥विहव्यम्॥

ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयं त्वेन्धानास्तनुवं पुषेम। मह्यं
 नमन्तां प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाऽध्यक्षेण पृतना जयेम। मम
 देवा विहवे सन्तु सर्व इन्द्रावन्तो मरुतो विष्णुरग्निः।
 ममान्तरिक्षमुरु गोपमस्तु मह्यं वातः पवतां कामे अस्मिन्।
 मयि देवा द्रविणमा यजन्तां मय्याशीरस्तु मयि देवहूतिः।
 दैव्या होतारा वनिषन्तु पूर्वेऽरिष्टाः स्याम तनुवां सुवीराः।
 मह्यं यजन्तु मम यानि हव्याऽऽकूतिः सत्या मनसो मे
 अस्तु। एनो मा नि गां कतमच्चनाहं विश्वे देवासो अधि
 वोचता मे। देवीः षडुर्वीरुरु णः कृणोत विश्वे देवास
 इह वीरयध्वम्। मा हाँस्महि प्रजया मा तनूभिर्मा रंधाम
 द्विषते सोम राजन्। अग्निर्मन्युं प्रतिनुदन् पुरस्ताददब्धो

गोपाः परि पाहि नस्त्वम्। प्रत्यश्चो यन्तु निगुतः
 पुनस्तेऽमैषां चित्तं प्रबुधा वि नेशत्। धाता धातृणां भुवनस्य
 यस्पतिर्देवः सवितारमभिमातिषाऽहम्। इमं यज्ञमश्विनोभा
 बृहस्पतिर्देवाः पान्तु यजमानं न्यर्थात्। उरुव्यचा नो महिषः
 शर्म यः सदस्मिन् हवे पुरुहूतः पुरुक्षु। स नः प्रजायै हर्यश्व
 मृडयेन्द्र मा नो रीरिषो मा परा दाः। ये नः सपत्ना अप ते
 भवन्त्विन्द्राग्निभ्यामव बाधामहे तान्। वसवो रुद्रा आदित्या
 उपरिस्पृश मोग्रं चेत्तारमधिराजमक्रन्। अर्वाश्चमिन्द्रममुतो
 हवामहे यो गोजिद्धनजिदश्वजिद्यः। इमं नो यज्ञं विह्वे
 जुषस्वास्य कुर्मो हरिवो मेदिनं त्वा॥

॥ मृगारम् ॥

अग्नेर्मन्वे प्रथमस्य प्रचेतसो यं पाञ्चजन्यं बहवः समिन्धते।
 विश्वस्यां विशि प्रविविशिवाः संमीमहे स नो मुञ्चत्वः हंसः।
 यस्येदं प्राणं निमिषद्यदेजति यस्य जातं जनमानं
 च केवलम्। स्तौम्यग्निं नाथितो जोहवीमि स नो
 मुञ्चत्वः हंसः।

इन्द्रस्य मन्ये प्रथमस्य प्रचेतसो वृत्रघ्नः स्तोमा उप
 मामुपागुः। यो दाशुषः सुकृतो हवमुप गन्ता स नो
 मुञ्चत्वः हंसः। यः सङ्ग्रामं नयति संवशी युधे यः पुष्टानि
 सः सृजति त्रयाणि। स्तौमीन्द्रं नाथितो जोहवीमि स नो

मुञ्चत्व॑ हंसः।

मन्वे वा॑ मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्त॒ः सत्यौ॑जसा दृ॒हणा॒ यं
नु॒देथे॑। या राजा॑न॒ः सर॑थं या॒थ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः।
यो वा॒ः रथं॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मिथु॒श्चर॑न्तमुप॒याति॑
दूष॑यन्। स्तौमि॑ मि॒त्रावरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑
मुञ्चत॒माग॑सः।

वा॒योः संवि॑तुर्वि॒दथा॑नि मन्महे यावा॑त्मन्वद्विभृ॒तो यौ च॒
रक्ष॑तः। यौ विश्व॑स्य परि॒भू ब॑भूवतुस्तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः।
उप॒ श्रेष्ठा॑ न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्धमे अस्थिरन्। स्तौमि॑ वा॒युः
संवि॑तारं नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः।
र॒थीत॑मौ रथी॒नाम॑ह ऊ॒तये॑ शु॒भं गमि॑ष्ठौ सु॒यमे॑भिर॒श्वैः।
ययो॑र्वा दे॒वो दे॒वेष्वनि॑शितमोजस्तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः।
यदया॑तं वह॒तुः सूर्या॑या॒स्त्रिच॑क्रेण स॒ः स॒दमि॑च्छमा॒नौ।
स्तौमि॑ दे॒वाव॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः।
म॒रुता॑ मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑।
आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑। ति॒ग्ममा॑युधं
वी॒डित॑ः सह॒स्वद्वि॒व्यः शर्धः॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णु। स्तौमि॑
दे॒वान्म॑रुतो॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑।
दे॒वाना॑ मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒
विश्वे॑। आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑। यदि॑दं
मांऽभि॒शोच॑ति पौरु॒षेये॒ण दै॒व्येन॑। स्तौमि॑ विश्वा॑न्दे॒वान्नाथि॑तो

जोहवीमि ते नो मुञ्चन्त्वेनसः।

अनु नोऽद्यानुमतिर्यज्ञं देवेषु मन्यताम्। अग्निश्च हव्यवाहनो
भवतां दाशुषे मयः। अन्विदनुमते त्वं मन्यासै शं च नः
कृधि। ऋत्वे दक्षाय नो हि नु प्रण आयूँषि तारिषः।
वैश्वानरो न ऊत्या प्र यातु परावतः। अग्निरुक्थेन वाहसा॥
पृष्ठो दिवि पृष्ठो अग्निः पृथिव्यां पृष्ठो विश्वा ओषधीराविवेश।
वैश्वानरसहसा पृष्ठो अग्निः स नो दिवा स रिषः पातु
नक्तम्। ये अप्रथेताममितेभिरोजोभिर्ये प्रतिष्ठे अभवतां
वसूनाम्।

स्तौमि द्यावापृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतमँहसः।
उर्वी रोदसी वरिवः कृणोतं क्षेत्रस्य पत्नी अधि नो ब्रूयातम्।
स्तौमि द्यावापृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतमँहसः।
यत्ते वयं पुरुषत्रा यविष्ठाऽविद्वाँसश्चकृमा कच्चनाऽऽगः।
कृधी स्वस्माँ अदितेरनागा व्येनाँसि शिश्रथो विष्वगग्ने।
यथा ह तद्वसवो गौर्यं चित्पदि पिताममुञ्चता यजत्राः। एवा
त्वमस्मत्प्र मुञ्चा व्यँहः प्रातार्यग्ने प्रतरां न आयुः॥

॥ सर्पाहुतिः ॥

समीची नामासि प्राची दिक्तस्याँस्तेऽग्निरधिपतिरसितो
रक्षिता यश्चाधिपतिर्यज्ञं गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां
ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जम्भे

दधाम्योजस्विनी नामासि दक्षिणा दित्तस्यास्तु इन्द्रोऽधि-
 पतिः पृदाकू रक्षिता यश्चाधिपतिर्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ
 नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जम्भे दधामि
 प्राची नामासि प्रतीची दित्तस्यास्ते सोमोऽधिपतिः स्वजो
 रक्षिता यश्चाधिपतिर्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जम्भे
 दधाम्यवस्थावा नामास्युदीची दित्तस्यास्ते वरुणोऽधि-
 पतिस्तिरश्चराजी रक्षिता यश्चाधिपतिर्यश्च गोप्ता ताभ्यां
 नमस्तौ नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जम्भे
 दधाम्यधिपत्नी नामासि बृहती दित्तस्यास्ते बृहस्पतिरधिपतिः
 श्वित्रो रक्षिता यश्चाधिपतिर्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो
 मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जम्भे दधामि
 वशिनी नामासीयं दित्तस्यास्ते यमोऽधिपतिः कल्माषग्रीवो
 रक्षिता यश्चाधिपतिर्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जम्भे दधामि॥

॥ गन्धर्वाहुतीः ॥

हेतयो नाम स्थ तेषां वः पुरो गृहा अग्निर्व इषवः सलिलो
 वातनामं तेभ्यो वो नमस्ते नो मृडयत ते यं द्विष्मो यश्च नो
 द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि
 निलिम्पा नाम स्थ तेषां वो दक्षिणा गृहाः पितरो व इषवः
 सगरो

वा॒तना॒मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑ दधामि

व॒ज्रिणो॑ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ वः प॒श्चाद्गृ॑हाः स्वप्नो॑ व॒ इष॑वो ग॒ह्वरो॑
वा॒तना॒मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑

दधाम्यव॒स्थावा॑नो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ व उत्त॒राद्गृ॑हा आपो॑ व॒
इष॑वः समु॒द्रो

वा॒तना॒मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑

दधाम्यधि॑पतयो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ व उ॒परि॑ गृ॒हा व॒र्षं व॒
इष॑वोऽव॒स्वान्

वा॒तना॒मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑ दधामि

ऋ॒व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा॒स्तेषां॑ व इ॒ह गृ॒हा अन्नं॑ व॒ इष॑वो
निमि॒षो

वा॒तना॒मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
द्वेष्टि॑ तं वो॒ जम्भे॑ दधामि।

॥ अज्यानि ॥

श॒तायु॑धाय श॒तवी॑र्याय श॒तोत॑येऽभिमाति॒षाहे॑। श॒तं यो नः॑
श॒रदो॑ अजी॒तानि॒न्द्रो नेष॑दति॒ दुरि॒तानि॒ विश्वा॑॥

ये च॒त्वारः प॒थयो॑ दे॒व्याना॑ अन्त॒रा द्यावा॑पृथि॒वी वि॒यन्ति॑।
तेषां॑ यो अज्या॑निम॒र्जीति॑मा॒ वह॑त्तस्मै॒ नो दे॒वाः परि॑ दत्ते॒ह
सर्वे॑॥

ग्री॒ष्मो हे॑म॒न्त उ॒त नो॑ वस॒न्तः श॒रद्व॑र्षाः सु॒वितं॑ नो॒ अस्तु॑।
तेषा॑मृ॒तूनां॑ श॒तशार्॑दानां॒ निवा॑त ए॒षाम॒भये॑ स्याम॥

इ॒दुव॒त्सरा॑यं परि॒वत्स॑रायं सं॒वत्स॑रायं कृ॒णुता॑ बृ॒हन्न॑मः। तेषा॑
व॒यं॑ सु॒म॒तौ य॒ज्ञिया॑नां॒ ज्यो॒गजी॑ता॒ अह॑ताः स्याम॥

भ॒द्रान्नः॑ श्रे॒यः स॒मनै॑ष्ट दे॒वास्त्वया॑ऽव॒सेन॒ स॒मशी॑महि त्वा। स
नो॑ म॒योभूः पि॑तो॒ आवि॑शस्व॒ शन्तो॑काय॒ त॒नुवै॑ स्यो॒ नः॥

भू॒तं भव्यं॑ भवि॒ष्यद्व॑षट् स्वाहा
नम॒ ऋ॒क्साम॑यजुर्वषट् स्वाहा
नमो॑ गाय॒त्रीत्रि॑ष्टु॒जग॑ती वषट् स्वाहा
नमः॑ पृथि॒व्यन्त॑रि॒क्षं द्यौर्व॑षट् स्वाहा
नमो॑ऽग्नि॒र्वायुः॑ सूर्यो॒ वष॑ट् स्वाहा
नमः॑ प्रा॒णो व्या॒नोऽपा॒नो वष॑ट् स्वाहा
नमो॑ऽन्नं कृ॒षिर्वृ॑ष्टिर्वषट् स्वाहा
नमः॑ पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो वष॑ट् स्वाहा
नमो॑ भूर्भुवः सु॒र्वष॑ट् स्वाहा नमः॑।

॥ अथर्वशिरसम् ॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - १/प्रश्नः - ५/अनुवाकः - ८)

इन्द्रो दधीचो अस्थभिः। वृत्राण्यप्रतिष्कृतः। जघान
नवतीर्नवा। इच्छन्नश्वस्य यच्छिरः। पर्वतेष्वपश्रितम्।
तद्विदच्छर्यणावति। अत्राह गोरमन्वत। नाम त्वष्टुरपीच्यम्।
इत्था चन्द्रमंसो गृहे। इन्द्रमिद्राथिनो बृहत्॥

इन्द्रमर्केभिरर्किणः। इन्द्रं वाणीरनूपत। इन्द्र इद्धर्योः सचा।
सम्मिश्र आवचो युजा। इन्द्रो वज्री हिरण्ययः। इन्द्रो दीर्घाय
चक्षसे। आ सूर्य रोहयद्विवि। वि गोभिरद्रिमैरयत्। इन्द्र
वाजेषु नो अवा। सहस्रप्रधनेषु च॥

उग्र उग्रभिरूतिभिः। तमिन्द्रं वाजयामसि। महे वृत्राय
हन्तवे। स वृषा वृषभो भुवत्। इन्द्रः स दामने कृतः।
ओजिष्ठः स बले हितः। द्युम्नी श्लोकी स सौम्यः। गिरा
वज्रो न सम्भृतः। सबलो अनपच्युतः। ववक्षुरुग्रो अस्तृतः॥

॥ प्रत्यङ्गिरसम् ॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - २/प्रश्नः - ३/अनुवाकः - २)

चक्षुषो हेते मनंसो हेते। वाचो हेते ब्रह्मणो हेते। यो
मां ऽघायुरभिदासंति। तमग्ने मेन्या मेनिं कृणु। यो मा चक्षुषा
यो मनंसा। यो वाचा ब्रह्मणा ऽघायुरभिदासंति। तयां ऽग्ने त्वं
मेन्या। अमुममेनिं कृणु। यत्किञ्चासौ मनंसा यच्च वाचा।

य॒ज्ञैर्जु॒होति॒ यजु॑षा ह॒विर्भिः॑॥

तन्मृत्यु॑र्निर्ऋ॒त्या संवि॑दानः। पुरा॑दि॒ष्टादाहु॑तीरस्य हन्तु।
या॒तुधा॑ना॒ निर्ऋ॑तिरादुरक्षः। ते अ॑स्य घ॒न्त्वन्ते॑न स॒त्यम्।
इन्द्रे॑षिता॒ आज्य॑मस्य म॒घ्नन्तु। मा तत्स॑मृद्धि॒ यद॒सौ
क॒रोति॑। ह॒न्मि॑ तेऽहं कृतः॑ ह॒विः। यो मे॑ घो॒रम॑चीकृतः।
अपा॑ञ्चौ त उ॒भौ बा॒हू। अप॑न॒ह्याम्या॒स्यम्॥

अप॑ न॒ह्यामि॑ ते बा॒हू। अप॑ न॒ह्याम्या॒स्यम्॥ अ॒ग्नेर्दे॒वस्य॑
ब्रह्म॑णा। सर्व॑न्तेऽवधिषं कृतम्। पुरा॑ऽमुष्य॑ वषट्कारात्। य॒ज्ञं
दे॒वेषु॑ नस्कृधि। स्वि॑ष्ट॒म॒स्माकं॑ भूयात्। माऽस्मान्प्रा॑प॒न्न-
रा॑तयः। अ॒न्ति॑ दूरे स॒तो अ॒ग्ने। भा॒तृव्य॑स्याभि॒दास॑तः॥१४॥

व॒षट्कारे॑ण॒ वज्रे॑ण। कृ॒त्याः॑ ह॒न्मि॑ कृ॒ताम॒हम्। यो मा॒ नक्तं॑
दिवा॑ सा॒यम्। प्रा॒तश्चाहो॑ नि॒पीय॑ति। अ॒द्या तमिन्द्र॑ वज्रेण।
भा॒तृव्यं॑ पादयामसि।

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - २/प्रश्नः - ५/अनुवाकः - १)

प्रा॒णो र॑क्षति॒ विश्व॑मेज॑त्। इ॒र्यो भू॒त्वा ब॑हु॒धा ब॒हूनि॑। स
इत्स॑र्वं व्या॒नशे॑। यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॑न्तः। आवृ॑दू॒दात्
क्षेत्रि॑यध्व॒गद्व॑षा॑। तमि॒त्प्रा॒णं म॒न॒सोप॑ शिक्षत। अ॒ग्रं
दे॒वाना॑मि॒दम॑त्तु नो ह॒विः। म॒न॑स॒श्चित्ते॒दम्। भू॒तं भ॒व्यं च
गु॒प्यते॑। तद्धि॒ दे॒वेष्व॑ग्रि॒यम्॥

आ न॑ एतु पुरश्च॒रम्। स॒ह दे॒वैरि॒मः॑ हव॑म्। म॒नः

श्रेयसि॑ श्रेयसि॑ । कर्मन् य॒ज्ञप॑तिं दधत् । जु॒षतां॑ मे वा॒ग्नि॑द॒
ह॒विः । वि॒राड्दे॒वी पु॒रोहि॑ता । ह॒व्य॒वाडन॑पायिनी । यया॑ रू॒पाणि॑
बहु॒धा वद॑न्ति । पेशा॑सि दे॒वाः प॑र॒मे ज॒नित्रे॑ । सा नो॑
वि॒राडन॑पस्फुरन्ती ॥

वाग्दे॒वी जु॒षतामि॑द॒ ह॒विः । चक्षु॑र्दे॒वानां॑ ज्योति॑र॒मृते॑ न्य॒क्तम् ।
अ॒स्य वि॒ज्ञाना॑य बहु॒धा निधी॑यते । तस्य॑ सु॒म्नम॑शीमहि । मा
नो॑ हासीद्विचक्ष॒णम् । आयु॑रि॒न्नः प्रती॑र्यताम् । अन॑न्धाश्चक्षु॒षा
व॒यम् । जी॒वा ज्योति॑रशीमहि । सुव॒ज्योति॑रु॒तामृ॑तम् । श्रोत्रे॑ण
भ॒द्रमु॑त शृ॒ण्वन्ति स॒त्यम् । श्रोत्रे॑ण॒ वाचं॑ बहु॒धोद्य॑मानाम् ।
श्रोत्रे॑ण॒ मोद॑श्च॒ मह॑श्च श्रूयते । श्रोत्रे॑ण॒ सर्वा॑ दि॒श आ शृ॑णोमि ।
येन॑ प्रा॒च्या उ॒त दक्षि॑णा । प्र॒तीच्ये॑ दि॒शः शृ॑ण्वन्त्यु॒त्तरा॑त् ।
तदिच्छो॑त्रं बहु॒धोद्य॑मानम् । अ॒रान्न ने॒मिः परि॑ सर्वं बभूव ॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - २/प्रश्नः - ७/अनुवाकः - ७)

सि॒हे व्या॒घ्र उ॒त या पृ॒दाकौ । त्विषि॑र॒ग्नौ ब्रा॑ह्म॒णे सू॒र्ये
या । इन्द्रं॑ या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आग॑न्वर्चसा
संविदा॒ना । या रा॑ज॒न्ये दु॒न्दुभा॑वाय॒तायाम् । अश्व॑स्य॒ क्रन्द्ये॑
पुरु॑षस्य मा॒यौ । इन्द्रं॑ या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒
आग॑न्वर्चसा संविदा॒ना । या ह॒स्तिनि॑ द्वी॒पिनि॑ या हि॒रण्ये ।
त्विषि॑र॒श्वेषु॑ पुरु॑षेषु गो॒षु ॥

इन्द्रं॑ या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आग॑न्वर्चसा

संविदा॒ना। रथे॑ अ॒क्षेपुं॑ वृष॒भस्य॑ वाजे॑। वाते॑ प॒र्जन्ये॑
वरु॑णस्य शु॒ष्मे। इन्द्रं॑ या दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑। सा न॒
आग॒न्वर्च॑सा संविदा॒ना। राड॑सि वि॒राड॑सि। स॒म्राड॑सि
स्व॒राड॑सि। इन्द्रा॑य त्वा तेज॑स्वते तेज॑स्वन्तः॑ श्री॒णामि॑।
इन्द्रा॑य त्वौज॑स्वत ओज॑स्वन्तः॑ श्री॒णामि॑॥

इन्द्रा॑य त्वा पय॑स्वते पय॑स्वन्तः॑ श्री॒णामि॑। इन्द्रा॑य
त्वाऽऽयु॑ष्मत् आयु॑ष्मन्तः॑ श्री॒णामि॑। तेजो॑ऽसि। तत्ते॒ प्र
य॑च्छामि। तेज॑स्वदस्तु मे॒ मुखम्। तेज॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑
मे। तेज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ्। तेज॑सा॒ सं पि॑पृ॒ग्धि मा॑।
ओजो॑ऽसि। तत्ते॒ प्र य॑च्छामि॥

ओज॑स्वदस्तु मे॒ मुखम्। ओज॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे।
ओज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ्। ओज॑सा॒ सं पि॑पृ॒ग्धि मा॑।
पयो॑ऽसि। तत्ते॒ प्र य॑च्छामि। पय॑स्वदस्तु मे॒ मुखम्।
पय॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे। पय॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ्। पय॑सा॒
सं पि॑पृ॒ग्धि मा॑॥

आयु॑रसि। तत्ते॒ प्र य॑च्छामि। आयु॑ष्मदस्तु मे॒ मुखम्।
आयु॑ष्मच्छि॒रो अस्तु॑ मे। आयु॑ष्मान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ्।
आयु॑षा॒ सं पि॑पृ॒ग्धि मा॑। इ॒मम॑ग्र आयु॑षे वर्च॑से कृ॒धि।
प्रि॒यः॑ रेतो॑ वरु॒ण सोम॑ राजन्। मा॒तेवा॑स्मा अदि॒ते शर्म॑
यच्छ॑। वि॒श्वे दे॒वा जर॑दष्टि॒र्यथाऽस॑त्॥

आयु॑रसि वि॒श्वायु॑रसि। सर्वा॑यु॒रसि॒ सर्व॑मायु॑रसि। यतो॒ वातो॑
मनो॑जवाः। यतः॒ क्षर॑न्ति॒ सिन्ध॑वः। तासां॑ त्वा॒ सर्वा॑सा॒
रु॒चा। अ॒भिषि॑ञ्चामि॒ वर्च॑सा। स॒मु॒द्र इ॑वासि गृ॒ह्मना॑। सोमं
इवा॒स्यदा॑भ्यः। अ॒ग्निरि॑व वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ्ङुः। सूर्य॑ इव॒ ज्योति॑षा
वि॒भूः॥

अ॒पां यो द्रव॑णे॒ रसः॑। तम॒हम॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑। तेज॑से
ब्रह्म॑वर्च॒साय॑ गृ॒ह्मामि॑। अ॒पां य ऊ॒र्मौ रसः॑। तम॒हम॒स्मा
आ॑मुष्याय॒णाय॑। ओज॑से वी॒र्या॑य गृ॒ह्मामि॑। अ॒पां यो म॑ध्यतो
रसः॑। तम॒हम॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑। [पु॒ष्ट्यै प्र॑जन॒नाय॑ गृ॒ह्मामि॑।
अ॒पां यो य॒ज्ञियो॑ रसः॑। तम॒हम॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑।] आयु॑षे
दीर्घा॑यु॒त्वाय॑ गृ॒ह्मामि॑॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - २/प्रश्नः - ८/अनुवाकः - ८)

अ॒हम॑स्मि प्रथम॒जा ऋ॒तस्य॑। पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य॒ नाभिः॑।
यो मा॒ ददा॑ति॒ स इ॒देव॑ माऽऽवा॑ः। अ॒हम॑न्न॒मन्न॑म॒दन्त॑म॒ग्निः।
पूर्व॑म॒ग्नेरपि॑ द॒हत्य॑न्नम्। यत्तौ॒ हा॑साते अ॒हमुत्त॑रेषु।
व्या॒त्तम॑स्य प॒शवः॑ सुज॒म्भम्। पश्य॑न्ति॒ धीराः॑ प्रच॑रन्ति॒
पाकाः॑। जहा॑म्यन्यन्न ज॒हाम्य॑न्यम्। अ॒हम॑न्नं व॒शमि॑च्छ॒रामि॑॥

स॒मा॒नम॑र्थं पर्ये॒मि भु॑ञ्जत्। को माम॑न्नं मनु॒ष्यो द॑येत। परा॑के
अ॒न्नं नि॒हितं॑ लो॒क ए॒तत्। वि॒श्वैर्दे॒वैः पि॒तृभि॑र्गु॒प्तम॑न्नम्।
यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत्प॑रो॒प्यते॑। श॒त॒त॒मी सा॑ त॒नूर्मे॑ बभूव।

म॒हान्तौ च॒रू स॑कृद्गु॒धेन॑ पप्रौ। दि॒वं च॒ पृ॒श्निं पृ॒थि॒वीं च॑
सा॒कम्। तत्स॒म्पि॒बन्तो॒ न मि॑नन्ति वे॒धसः॑। नैतद्भूयो॒ भव॑ति
नो कनी॑यः॥

अन्नं॑ प्रा॒णमन्नं॑म॒पान॑माहुः। अन्नं॑ मृ॒त्युं तमु॑ जी॒वातु॑माहुः।
अन्नं॑ ब्र॒ह्माणो॑ ज॒रसं॑ वदन्ति। अन्नं॑माहुः प्र॒जन॑नं प्र॒जाना॑म्।
मोघ॑मन्नं विन्दते॒ अप्र॑चेताः। स॒त्यं ब्र॑वीमि व॒ध इ॒त्स तस्य॑।
नार्य॑मणं पु॒ष्यति॑ नो सखा॑यम्। के॒वला॒घो भव॑ति के॒वला॒दी।
अ॒हं मे॒घः स्त॒नय॑न्व॒र्षन्न॑स्मि। मा॒म॒द॒न्त्य॒हम॑द्भ्य॒न्यान्॥

अ॒ह॒ः स॒द॒मृ॒तो॑ भवामि। मदा॑दि॒त्या अ॒धि॒ सर्वे॑ तपन्ति।

॥ वाक्सूक्तम् ॥

दे॒वीं वाचं॑म॒जन॑यन्त॒ यद्वा॑ग्वद॒न्ती। अ॒नु॒न्ता॒मन्ता॒दधि॑ निर्मि॒तां
म॒हीम्। यस्या॑ दे॒वा अ॑दधु॒र्भोज॑नानि। एका॑क्ष॒रां द्वि॒पदा॒॑ः
षट्प॑दां च। वाचं॑ दे॒वा उप॑ जी॒वन्ति॒ विश्वे॑। वाचं॑ दे॒वा उप॑
जी॒वन्ति॒ विश्वे॑। वाचं॑ गन्ध॒र्वाः प॒शवो॑ मनु॒ष्याः। वा॒ची॒मा वि॒श्वा
भुव॑ना॒न्यर्पि॑ता॥

सा नो॑ ह॒वं जु॑षता॒मिन्द्र॑पत्नी। वा॒ग॒क्षरं॑ प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑।
वेदा॑नां मा॒ताऽमृ॑तस्य॒ नाभिः॑। सा नो॑ जुषा॒णोप॑ य॒ज्ञमागा॑त्।
अव॑न्ती दे॒वी सु॒हवा॑ मे अस्तु। या॒मृष॑यो म॒न्त्रकृ॑तो
मनी॑षिणः। अ॒न्वेच्छं॑ दे॒वास्तप॑सा॒ श्रमे॑ण। ता॒न्दे॒वीं वाच॒॑ः

हविषां यजामहे। सा नो दधातु सुकृतस्य लोके। चत्वारि
वाक्परिमिता पदानि॥

तानि विदुर्ब्राह्मणा ये मनीषिणः। गुहा त्रीणि निहिता
नेङ्गयन्ति। तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति।

॥श्रद्धा सूक्तम्॥

श्रद्धयाऽग्निः समिध्यते। श्रद्धया विन्दते हविः। श्रद्धां भगस्य
मूर्धनि। वचसा वेदयामसि। प्रियं श्रद्धे ददतः। प्रियं श्रद्धे
दिदासतः। प्रियं भोजेषु यज्वसु॥

इदं म उदितं कृधि। यथा देवा असुरेषु। श्रद्धामुग्रेषु चक्रिरे।
एवं भोजेषु यज्वसु। अस्माकमुदितं कृधि। श्रद्धां देवा
यजमानाः। वायुगोपा उपासते। श्रद्धां हृदय्याऽऽकूत्या।
श्रद्धया हूयते हविः। श्रद्धां प्रातरह्वामहे॥

श्रद्धां मध्यन्दिनं परि। श्रद्धां सूर्यस्य निमृचि। श्रद्धे
श्रद्धापयेह मा। श्रद्धा देवानधि वस्ते। श्रद्धा विश्वमिदं
जगत्। श्रद्धां कामस्य मातरम्। हविषां वर्धयामसि।

॥ब्रह्मा सूक्तम्॥

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्तात्। वि सीमतः सुरुचो वेन आवः।
स बुध्न्या उप मा अस्य विष्ठाः॥६६॥

सुतश्च योनिमसंतश्च विवः। पिता विराजामृषभो रयीणाम्।
अन्तरिक्षं विश्वरूप आविवेश। तमर्कैरभ्यर्चन्ति वत्सम्। ब्रह्म

सन्तं ब्रह्मणा वर्धयन्तः। ब्रह्म देवानंजनयत्। ब्रह्म विश्वमिदं
जगत्। ब्रह्मणः क्षत्रं निर्मितम्। ब्रह्म ब्राह्मण आत्मना।
अन्तरस्मिन्निमे लोकाः॥६७॥

अन्तर्विश्वमिदं जगत्। ब्रह्मैव भूतानां ज्येष्ठम्। तेन कौऽरहति
स्पर्धितुम्। ब्रह्मन्देवास्रयस्त्रिंशत्। ब्रह्मन्निन्द्रप्रजापती। ब्रह्मन्
ह विश्वा भूतानि। नावीवान्तः समाहिता। चतस्र आशाः
प्रचरन्त्वग्नयः। इमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन्। घृतं पिन्वन्नजरं
सुवीरम्॥

ब्रह्म समिद्धवत्याहुतीनाम्।

॥ गो-सूक्तम् ॥

आ गावो अगमन्नुत भद्रमंक्रन्। सीदन्तु गोष्ठे रणयन्त्वस्मे।
प्रजावतीः पुरुरूपा इह स्युः। इन्द्राय पूर्वीरुषसो दुहानाः।
इन्द्रो यज्वने पृणते च शिक्षति। उपेद्वदाति न स्वं मुषायति।
भूयोभूयो रयिमिदस्य वर्धयन्। अभिन्ने खिल्ले नि दधाति
देवयुम्।

न ता नशन्ति न दंभाति तस्करः। नैनां अमित्रो
व्यथिरादधर्षति। देवाश्च याभिर्यजते ददाति च।
ज्योगित्ताभिः सचते गोपतिः सह। न ता अर्वा रेणुककाटो
अश्नुते। न सङ्स्कृतत्रमुप यन्ति ता अभि। उरुगायमभयं
तस्य ता अनु। गावो मर्त्यस्य वि चरन्ति यज्वनः॥

गावो॒ भगो॒ गाव॒ इन्द्रो॑ मे अ॒च्छात्। गावः॑ सोम॑स्य प्रथ॒मस्य॑
भ॒क्षः। इ॒मा या गावः॑ सज॑नासु इन्द्रः॑। इ॒च्छामी॑द्धृ॒दा मन॑सा
चि॒दिन्द्र॑म्। यू॒यं गा॑वो मेदयथा कृ॒शञ्चित्। अ॒श्ली॒लञ्चित्कृ॑णुथा
सुप्र॑ती॒कम्। भ॒द्रं गृ॑हं कृ॒णुथ॑ भद्र॒वाचः॑। बृ॒हद्वो॒ वयं॑ उच्यते
स॒भासु॑। प्र॒जाव॑न्तीः सू॒यव॑सः॒ रि॒शन्तीः॑। शु॒द्धा अ॒पः सु॑प्रपा॒णे
पि॑बन्तीः। मा वः॑ स्ते॒न ई॑शत् माऽघ॒शः॑सः। परि॑ वो हे॒ती
रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात्। उपे॒दमु॑प॒पर्च॑नम्। आ॒सु गो॑षू॒पपृ॑च्यताम्।
उप॑र्ष॒भस्य॑ रे॒तंसि॑। उपे॑न्द्र॒ तव॑ वी॒र्यं॑॥

ता सू॒र्याच॑न्द्र॒मसा॑ वि॒श्वभृ॑त्त॒मा म॒हत्। तेजो॑ वसु॒मद्रा॑जतो
दि॒वि। सा॒मात्मा॑ना चरतः॒ साम॑चा॒रिणा॑। ययो॑र्ब्र॒तं न म॒मे जा॑तु
दे॒वयोः॑। उ॒भाव॑न्तौ परि॑ यात् अ॒म्या॑। दि॒वो न र॒श्मीः॑स्त॒नुतो॑
व्य॑र्ण॒वे। उ॒भा भु॑वन्ती भुव॒ना क॒विक्र॑तू। सू॒र्या न च॑न्द्रा
च॑रतो ह॒ताम॑ती। प॒ती द्यु॑मद्वि॒श्ववि॑दा उ॒भा दि॒वः। सू॒र्या उ॒भा
च॑न्द्र॒मसा॑ विचक्षणा॥

वि॒श्ववा॑रा वरि॒वोभा॑ वरै॒ण्या। ता नो॑ऽवतं मति॒मन्ता॑ महि॒ब्रता॑।
वि॒श्वव॑प॒री प्र॑तर॒णा तर॑न्ता। सु॒व॒र्विदा॑ दृ॒शये॑ भू॒रि॒रश्मी॑।
सू॒र्या हि च॑न्द्रा वसु॑ त्वे॒षद॑र्शता। म॒न॒स्वि॒नो॒भानु॑च॒रतो॑नु
स॒न्दि॒वम्। अ॒स्य श्र॑वो न॒द्यः स॒प्त बि॑भ्रति। द्या॒वा क्षा॑मा पृथि॒वी
द॑र्श॒तं वपुः॑। अ॒स्मे सू॒र्याच॑न्द्र॒मसा॑ऽभि॒चक्षे॑। श्र॒द्धेक॑मिन्द्र
चरतो विच॒तुर॑म्॥

पूर्वापरं चरतो माययैतौ। शिशू क्रीडन्तौ परि यातो अध्वरम्।
 विश्वान्यन्यो भुवनाऽभि चष्टे। ऋतूनन्यो विदधञ्जायते पुनः।
 हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः।
 अग्निं या गर्भं दधिरे विरूपास्ता न आपः शः स्योना
 भवन्तु॥ यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यं
 जनानाम्। मधुश्चुतः शुचयो याः पावकास्ता न आपः शः
 स्योना भवन्तु॥ यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे
 बहुधा भवन्ति। याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपः
 शः स्योना भवन्तु॥ शिवेन मा चक्षुषा पश्यताऽऽपः शिवया
 तनुवोप स्पृशत त्वचं मे। सर्वाः अग्नीं रप्सुषदो हुवे वो
 मयि वर्चो बलमोजो नि धत्त॥

आपो भद्रा घृतमिदाप आसुरग्नीषोमौ बिभ्रत्याप इत्ताः। तीव्रो
 रसो मधुपृचांमरङ्गम आ मा प्राणेन सह वर्च सागन्॥

आदित्यश्याम्युत वां शृणोम्यामा घोषो गच्छति वाङ् न
 आसाम्। मन्येभेजानो अमृतस्य तर्हि हिरण्यवर्णा अतृपं
 यदावः॥

नासदासीन्नो सदासीत्तदानीम्। नासीद्रजो नो व्योमा परो
 यत्। किमावरीवः कुह कस्य शर्मन्॥

अम्भः किमासीद्बहनं गभीरम्। न मृत्युरमृतन्तरहि ना
 रात्रिया अहं आसीत्प्रकेतः। आनीदवातः स्वधया तदेकम्॥

तस्माद्द्वान्यं न परः किञ्चनासं। तमं आसीत्तमंसा गूढमग्रे
प्रकेतम्। सुलिलं सर्वमा इदम्। तुच्छेनाभ्वपिहितं
यदासीत्। तमसस्तन्महिना जायतेकम्। कामस्तदग्रे
समवर्तताधि॥

मनसो रेतः प्रथमं यदासीत्। सतो बन्धुमसंति निरविन्दन्।
हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषा। तिरश्चीनो विततो
रश्मिरेषाम्। अधः स्विदासी(३)दुपरि स्विदासी(३)त्।
रेतोधा आसन्महिमानं आसन्। स्वधा अवस्तात्प्रयतिः
परस्तात्। को अद्धा वेदं क इह प्र वोचत्। कुत आजाता
कुत इयं विसृष्टिः। अर्वाग्देवा अस्य विसर्जनाय॥

अथा को वेदं यत आबभूव। इयं विसृष्टिर्यत आबभूव। यदि
वा दधे यदि वा न। यो अस्याध्यक्षः परमे व्योमन्। सो अङ्ग
वेदं यदि वा न वेदं। किं स्विद्वनङ्क उ स वृक्ष आसीत्।
यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः। मनीषिणो मनसा पृच्छतेदुतत्।
यदध्यतिष्ठद्भुवनानि धारयन्। ब्रह्म वनं ब्रह्म स वृक्ष आसीत्॥

यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः। मनीषिणो मनसा विब्रवीमि वः।
ब्रह्माध्यतिष्ठद्भुवनानि धारयन्। प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रं हवामहे।
प्रातर्मित्रावरुणा प्रातरश्विना। प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिम्।
प्रातः सोममुत रुद्रं हुवेम। प्रातर्जितं भगमुग्रं हुवेम। वयं
पुत्रमदितेर्यो विधर्ता। आध्रश्चिद्यं मन्यमानस्तुरश्चित्॥

राजा॑ चि॒द्यं भ॒गं भ॒क्षीत्याह॑। भ॒ग प्र॒णेत॑र्भ॒ग स॒त्य॑राधः। भ॒गेमां॑
धि॒यमु॒दव॑ द॒दन्नः॑। भ॒ग प्र णो॑ ज॒नय॑ गो॒भिर॑श्वैः। भ॒ग प्र
नृ॒भिर्नृ॑वन्तः स्याम। उ॒तेदा॑नीं भ॒गव॑न्तः स्याम। उ॒त प्र॑पि॒त्व
उ॒त म॒ध्ये अ॒ह्नाम्। उ॒तोदि॑ता म॒घव॑न्त॒सूर्य॑स्य। व॒यं दे॒वाना॑
सु॒म॒तौ स्या॑म। भ॒ग ए॒व भ॒गवा॑ अस्तु दे॒वाः॥

तेन॑ व॒यं भ॒गव॑न्तः स्याम। तं त्वा॑ भ॒ग स॒र्व इ॒ज्जो॑हवीमि। स
नो॑ भ॒ग पुर॑ ए॒ता भ॑वे॒ह। स॒मध्व॑रायो॒षसो॑ नमन्त। द॒धि॒क्रावै॑व
शुच॑ये प॒दाय॑। अ॒र्वा॒ची॒नं व॑सु॒विदं॑ भ॒ग नः॑। रथ॑मि॒वाश्वा॑
वा॒जिन॑ आव॑हन्तु। अ॒श्वाव॑ती॒र्गोम॑तीर्न उ॒षासः॑। वी॒रव॑तीः
सद॑मुच्छन्तु भ॒द्राः। घृ॒तं दु॒हा॑ना वि॒श्वतः॑ प्र॒पी॑नाः। यू॒यं पा॑त
स्व॒स्तिभिः॑ सदा॑ नः॥

॥ नक्षत्रसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीय ब्राह्मणे अष्टकम् - ३/प्रश्नः - १)

(तैत्तिरीय संहितायां काण्डम् - ३/प्रपाठकः - ५/अनुवाकः - १)

अ॒ग्निर्नः॑ पा॒तु कृ॑त्तिकाः। नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यम्। इ॒दमा॑सां
विच॑क्ष॒णम्। ह॒विरा॑सं जु॒होत॑न। यस्य॑ भा॒न्ति र॒श्मयो॑ यस्य॑
के॒तवः॑। यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि॒ सर्वा॑। स कृ॑त्तिकाभि॒-
र॒भिसं॑वसानः। अ॒ग्निर्नो॑ दे॒वः सु॑वि॒ते द॑धातु॥१॥

प्र॒जाप॑ते रोहि॒णी वे॑तु प॒त्नी। वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः।
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु। यथा॑ जी॒वेम॑ श॒रदः॑ स॒वीराः॑।

रोहिणी देव्युदगात्पुरस्तात्। विश्वां रूपाणि प्रतिमोदमाना।
प्रजापतिः हविषां वर्धयन्ती। प्रिया देवानामुपयातु
यज्ञम्॥२॥

सोमो राजा मृगशीर्षेण आगन्। शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य
धाम। आप्यायमानो बहुधा जनैषु। रेतः प्रजां यजमाने
दधातु। यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति। प्रियः राजन् प्रियतमं
प्रियाणाम्। तस्मै ते सोम हविषां विधेम। शं न एधि द्विपदे
शं चतुष्पदे॥३॥

आर्द्रया रुद्रः प्रथमा न एति। श्रेष्ठो देवानां पतिरघ्नियानाम्।
नक्षत्रमस्य हविषां विधेम। मा नः प्रजाः रीरिषन्मोत
वीरान्। हेती रुद्रस्य परिणो वृणक्तु। आर्द्रा नक्षत्रं
जुषताः हविर्नः। प्रमुञ्चमानौ दुरितानि विश्वा। अपाघशः
सन्नुदतामरातिम्॥४॥

पुनर्नो देव्यदितिः स्पृणोतु। पुनर्वसू नः पुनरेतां यज्ञम्। पुनर्नो
देवा अभियन्तु सर्वे। पुनः पुनर्वो हविषां यजामः। एवा
न देव्यदितिरनर्वा। विश्वस्य भर्त्री जगतः प्रतिष्ठा। पुनर्वसू
हविषां वर्धयन्ती। प्रियं देवानामप्येतु पार्थः॥५॥

बृहस्पतिः प्रथमं जायमानः। तिष्य नक्षत्रमभि सम्बभूव। श्रेष्ठो
देवानां पृतनासु जिष्णुः। दिशोऽनु सर्वा अभयं नो अस्तु।
तिष्यः पुरस्तादुत मध्यतो नः। बृहस्पतिर्नः परिपातु पश्चात्।

बाधेतां द्वेषो अभयं कृणुताम्। सुवीर्यस्य पतयः स्याम॥६॥

इदं सर्पेभ्यो हविरस्तु जुष्टम्। आश्रेषा येषामनुयन्ति
चेतः। ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति। ते नः सर्पासो
हवमागमिष्ठाः। ये रोचने सूर्यस्यापि सर्पाः। ये दिवं
देवीमनुसञ्चरन्ति। येषामाश्रेषा अनुयन्ति कामम्। तेभ्यः
सर्पेभ्यो मधुमञ्जुहोमि॥७॥

उपहृताः पितरो ये मघासु। मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः।
ते नो नक्षत्रे हवमागमिष्ठाः। स्वधाभिर्यज्ञं प्रयतं जुषन्ताम्।
ये अग्निदग्धा येऽनग्निदग्धाः। येऽमुं लोकं पितरः क्षियन्ति।
याश्च विद्वयां उ च न प्रविद्म। मघासु यज्ञं सुकृतं
जुषन्ताम्॥८॥

गवां पतिः फल्गुनीनामसि त्वम्। तदर्यमन् वरुणमित्र
चारु। तं त्वा वयं सनितारं सनीनाम्। जीवा जीवन्तमुप
संविशेम। येनेमा विश्वा भुवनानि सञ्जिता। यस्य देवा
अनुसंयन्ति चेतः। अर्यमा राजाऽजरस्तु विष्मान्।
फल्गुनीनामृषभो रौरवीति॥९॥

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि। तत्त्वां विदुः फल्गुनीस्तस्य
वित्तात्। अस्मभ्यं क्षत्रमजरं सुवीर्यम्। गोमदश्ववदुपसन्नु-
देह। भगो ह दाता भग इत्प्रदाता। भगो देवीः
फल्गुनीराविवेश। भगस्येत्तं प्रसवं गमेम। यत्र देवैः सधमादं

मदेम॥१०॥

आया॑तु दे॒वः सं॒वि॒तोप॑यातु। हि॒र॒ण्यये॑न सुवृ॒ता र॑थेन। वह॒न्
हस्त॑ः सु॒भगं॑ वि॒द्वाना॑प॒सम्। प्रयच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्य॒मच्छ॑।
हस्तः॑ प्रयच्छ॑ त्व॒मृतं॑ वसी॒यः। दक्षि॑णेन॒ प्रति॑गृ॒ष्णीम॑ ए॒नत्।
दा॒ता॒र॒म॒द्य सं॒वि॒ता वि॑दे॒य। यो नो॒ हस्ता॑य प्रसु॒वाति॑
य॒ज्ञम्॥११॥

त्वष्टा॑ नक्ष॒त्रम॒भ्येति॑ चि॒त्राम्। सु॒भगं॑ सं॒सं यु॒वति॑ः
रोच॑मानाम्। नि॒वेश॑य॒न्नमृ॒ता॒न्मर्त्या॑ः॒श्च। रू॒पाणि॑ पि॒ःश॒न्
भुव॑नानि॒ विश्वा॑। तन्न॒स्त्वष्टा॑ तदु॑ चि॒त्रा वि॒च॑ष्टाम्। तन्नक्ष॑त्रं
भूरि॒दा अ॑स्तु॒ मह्य॑म्। तन्नः॑ प्र॒जां वी॒र॒वती॑ः स॒नोतु॑। गोभि॑र्नो
अ॒श्वैः स॒म॒न॒क्तु॑ य॒ज्ञम्॥१२॥

वा॒युर्नक्ष॑त्रम॒भ्येति॑ नि॒ष्ट्या॑म्। ति॒ग्मशृ॑ङ्गो वृष॒भो रो॑रु॒वाणः॑।
स॒मी॒रय॑न् भुव॑ना मा॒तरि॑श्वा॑। अप॒ द्वे॒षा॑ः॒सि नु॒दता॑मरा॒तीः।
तन्नो॑ वा॒युस्तदु॑ नि॒ष्ट्या॑ शृ॒णोतु॑। तन्नक्ष॑त्रं भूरि॒दा अ॑स्तु॒ मह्य॑म्।
तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑जानन्तु॒ काम॑म्। यथा॒ तरे॑म॒ दुरि॑तानि॒
विश्वा॑॥१३॥

दूर॑म॒स्मच्छ॑त्र॒वो य॑न्तु भी॒ताः। तदि॑न्द्रा॒ग्नी कृ॑णुतां तद्विशा॑खे।
तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु य॒ज्ञम्। प॒श्चात् पु॒रस्ता॑द॒भयं॑ नो अस्तु।
नक्ष॑त्राणा॒मधि॑प॒त्नी वि॒शा॑खे। श्रेष्ठा॑विन्द्रा॒ग्नी भुव॑नस्य गो॒पौ।
विषू॑चः शत्रू॑न॒प॒बाध॑मानौ। अप॒ क्षुधं॑ नु॒दता॑मरा॒तिम्॥१४॥

पूर्णा॑ प॒श्चादु॑त पूर्णा॑ पु॒रस्ता॑त्। उ॒न्म॑ध्य॒तः पौ॑र्ण॒मासी॑ जिगाय।

तस्यां देवा अधिसंवसन्तः। उत्तमे नाकं इह मादयन्ताम्।
पृथ्वी सुवर्चा युवतिः सजोषाः। पौर्णमास्युदगाच्छोभमाना।
आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा। उरुं दुहां यजमानाय
यज्ञम्॥१५॥

ऋद्ध्यास्मं हव्यैर्नमसोपसद्य। मित्रं देवं मित्रधेयं नो अस्तु।
अनूराधान् हविषा वर्धयन्तः। शतं जीवेम शरदः सर्वाः।
चित्रं नक्षत्रमुदगात्पुरस्तात्। अनूराधा स इति यद्वदन्ति।
तन्मित्र एति पथिभिर्देवयानैः। हिरण्ययैर्विततैरन्तरिक्षे॥१६॥

इन्द्रो ज्येष्ठामनु नक्षत्रमेति। यस्मिन् वृत्रं वृत्र तूर्यं ततार।
तस्मिन्वयममृतं दुहानाः। क्षुधं तरेम दुरितिं दुरिष्टिम्।
पुरन्दराय वृषभाय धृष्णवे। अषाढाय सहमानाय मीढुषे।
इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमदुहाना। उरुं कृणोतु यजमानाय
लोकम्॥१७॥

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय। पराच्येतु निर्ऋतिः पराचा।
गोभिर्नक्षत्रं पशुभिः समक्तम्। अहर्भूयाद्यजमानाय मह्यम्।
अहर्नो अद्य सुविते दधातु। मूलं नक्षत्रमिति यद्वदन्ति। पराचीं
वाचा निर्ऋतिं नुदामि। शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यम्॥१८॥

या दिव्या आपः पयसा सम्बभूवुः। या अन्तरिक्ष उत
पार्थिवीर्याः। यासामषाढा अनुयन्ति कामम्। ता न आपः
शः स्योना भवन्तु। याश्च कूप्या याश्च नाद्याः समुद्रियाः।

याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः। यासामषाढा मधुं भक्षयन्ति।
ता न आपः शङ् स्योना भवन्तु॥१९॥

तन्नो विश्वे उपं शृण्वन्तु देवाः। तदषाढा अभिसंयन्तु यज्ञम्।
तन्नक्षत्रं प्रथतां पशुभ्यः। कृषिर्वृष्टिर्यजमानाय कल्पताम्।
शुभ्राः कन्या युवतयः सुपेशसः। कर्मकृतः सुकृतो वीर्यावतीः।
विश्वान् देवान् हविषा वर्धयन्तीः। अषाढाः काममुपयान्तु
यज्ञम्॥२०॥

यस्मिन् ब्रह्माभ्यजयत्सर्वमेतत्। अमुं च लोकमिदमूच सर्वम्।
तन्नो नक्षत्रमभिजिद्विजित्य। श्रियं दधात्वहणीयमानम्।
उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ। तन्नो नक्षत्रमभिजिद्विचष्टाम्।
तस्मिन्वयं पृतनाः सञ्जयेम। तन्नो देवासो अनुजानन्तु
कामम्॥२१॥

शृण्वन्ति श्रोणाममृतस्य गोपाम्। पुण्यामस्या उपंशृणोमि
वाचम्। महीं देवीं विष्णुपत्नीमजूर्याम्। प्रतीचीं मेनां
हविषा यजामः। त्रेधा विष्णुरुरुगायो विचक्रमे। महीं दिवं
पृथिवीमन्तरिक्षम्। तच्छ्रोणैतिश्रवं इच्छमाना। पुण्यं श्लोकं
यजमानाय कृण्वती॥२२॥

अष्टौ देवा वसंवः सोम्यासः। चतस्रो देवीरजराः श्रविष्ठाः। ते
यज्ञं पान्तु रजसः परस्तात्। संवत्सरीणममृतं स्वस्ति। यज्ञं
नः पान्तु वसंवः पुरस्तात्। दक्षिणतोऽभियन्तु श्रविष्ठाः। पुण्यं

नक्षत्रमभि संविशाम। मा नो अरातिरघशः साऽगन्त॥२३॥

क्षत्रस्य राजा वरुणोऽधिराजः। नक्षत्राणां शतभिषग्वसिष्ठः।
तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः। शतं सहस्रां भेषजानि
धत्तः। यज्ञं नो राजा वरुण उपयातु। तन्नो विश्वे अभि
संयन्तु देवाः। तन्नो नक्षत्रं शतभिषगजुषाणम्। दीर्घमायुः
प्रतिरद्वेषजानि॥२४॥

अज एकपादुदगात्पुरस्तात्। विश्वा भूतानि प्रति मोदमानः।
तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे। प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः।
विभ्राजमानः समिधा न उग्रः। आऽन्तरिक्षमरुहदगन्द्याम्।
तं सूर्यं देवमजमेकपादम्। प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति
सर्वे॥२५॥

अहिर्बुध्नियः प्रथमा न एति। श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणाम्।
तं ब्राह्मणाः सोमपाः सोम्यासः। प्रोष्ठपदासो अभिरक्षन्ति
सर्वे। चत्वार एकमभि कर्म देवाः। प्रोष्ठपदा स इति यान्
वदन्ति। ते बुध्नियं परिषद्यं स्तुवन्तः। अहिं रक्षन्ति
नमसोपसद्य॥२६॥

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थाम्। पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ।
इमानि हव्या प्रयता जुषाणा। सुगैर्नो यानैरुपयातां यज्ञम्।
क्षुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः। गावो नो अश्वाः अन्वेतु पूषा।
अन्नं रक्षन्तौ बहुधा विरूपम्। वाजं सनुतां यजमानाय

यज्ञम्॥२७॥

तद॒श्विना॑व॒श्वयु॑जोप॒याता॑म्। शुभ॒ङ्गमि॑ष्ठौ सु॒यमे॑भि॒रश्वैः॑। स्वं
नक्ष॑त्रं ह॒विषा॑ यज॑न्तौ। मध्वा॒सम्पृ॑क्तौ यजु॑षा॒ सम॑क्तौ।
यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ। वि॒श्वस्य॑ दू॒ताव॑मृ॒तस्य॑
गो॒पौ। तौ नक्ष॑त्रं जुजुषा॒णोप॑याताम्। नमो॒ऽश्विभ्यां॑
कृ॒णुमो॑ऽश्व॒युग्भ्या॑म्॥२८॥

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र्भरन्तु। तद्य॒मो राजा॑ भ॒गवान् वि॑च॒ष्टाम्।
लो॒कस्य॑ राजा॑ मह॒तो म॒हान् हि। सु॒गं नः॑ प॒न्थाम॑भयं
कृ॒णोतु। यस्मि॒न्नक्ष॑त्रे य॒म ए॒ति राजा॑। यस्मि॒न्नेन॑म॒भ्यषि॑श्चन्त
दे॒वाः। तद॑स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ यजाम। अप॑ पा॒प्मानं॑
भ॒रणी॑र्भरन्तु॥२९॥

नि॒वेश॑नी स॒ङ्गम॑नी॒ वसू॑नां॒ विश्वा॑ रू॒पाणि॑ वसू॒न्यावे॑शय॑न्ती।
स॒हस्र॑पोष॒ सुभ॑गा॒ ररा॑णा॒ सा न॒ आग॑न्व॒र्चसा॑ संवि॒दाना॑॥
यत्ते॑ दे॒वा अ॑द॒धुर्भा॑ग॒धेय॑ममा॒वास्ये॑ सं॒वस॑न्तो म॒हि॒त्वा। सा
नो॑ य॒ज्ञं पि॑पृ॒हि वि॒श्ववा॑रे र॒यिं नो॑ धेहि सु॒भगे सु॑वीरम्॥३०॥

नवो॑ नवो भवति जा॒यमा॑नोऽह्ना॑ के॒तुरु॑षसा॒मेत्य॑ग्रे। भा॒गं
दे॒वेभ्यो॑ वि॒दधा॑त्या॒यन् प्र॑च॒न्द्रमा॑स्तिरिति दी॒र्घमा॑युः॥

यमा॑दि॒त्या अ॒शुमा॑प्या॒यय॑न्ति॒ यम॑क्षि॒तम॑क्षि॒तयः॑ पिब॑न्ति।
तेन॑ नो॒ राजा॑ वरु॒णो बृ॒हस्प॑ति॒राप्या॑ययन्तु भुव॑नस्य गो॒पाः॥

ये विरूपे समनसा संव्ययन्ती। समानं तन्तुं परितातनाते।
 विभू प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे। ते नो नक्षत्रे हवमगमेतम्।
 वयं देवी ब्रह्मणा संविदानाः। सुरत्नासो देववीतिं दधानाः।
 अहोरात्रे हविषा वर्धयन्तः। अति पाप्मानमतिमुक्त्यागमेम।
 प्रत्युवदृश्यायती। व्युच्छन्ती दुहिता दिवः। अपो मही वृणुते
 चक्षुषा। तमो ज्योतिष्कृणोति सूनरी। उदुस्त्रियास्सचते
 सूर्यः। स चा उद्यन्नक्षत्रमर्चिमत्। तवेदुषो व्युषि सूर्यस्य च।
 संभक्तेन गमेमहि। तन्नो नक्षत्रमर्चिमत्। भानुमत्तेज उच्चरत्।
 उपयज्ञमिहागमत्। प्रनक्षत्राय देवाय। इन्द्रायेन्दुः हवामहे।
 स नः सविता सुवत्सनिम्। पुष्टिदां वीरवत्तमम्।

उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृशे विश्वाय सूर्यम्।
 चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः। आप्रा
 द्यावां पृथिवी अन्तरिक्षः सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च।

आदितिर्न उरुष्यत्वदितिः शर्म यच्छतु। अदितिः
 पात्वः हंसः। महीमूषु मातरः सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे
 हुवेम। तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीः सुशर्माणमदितिः
 सुप्रणीतम्।

इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम्। समूढमस्य पाः सुरे।
 प्रतद्विष्णुस्तवते वीर्याय। मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः।
 यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु। अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा।

अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत्प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यम्। अ॒पा॒
 रेता॑सि जिन्वति। भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॑सश्च ने॒ता यत्रा॑नियुद्धिः
 सच॑से शि॒वाभिः॑। दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॑षे सुव॒षां जि॒ह्वा॒म॒ग्रे
 चकृ॑षे ह॒व्य॒वा॒हम्। अनु॑नोऽद्यानु॑मतिर्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यताम्।
 अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्य॒वा॒ह॒नो भव॑तां दा॒शुषे॑ मयः। अ॒न्वि॒द॒नु॒म॒ते त्वं
 म॒न्या॑सै श॒चं कृ॑धि। ऋ॒त्वे द॑क्षा॒य नो॒हि नु॒ प्र॒ण आ॒यू॑षि
 ता॒रिषः॑। ह॒व्य॒वा॒ह॒म॒भि॒मा॒ति॒षा॒हम्। र॒क्षो॒ह॒णं पृ॒त॒ना॒सु
 जि॒ष्णुम्। ज्योति॑ष्मन्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धि॑म्। अ॒ग्नि॒ः स्वि॑ष्ट॒कृ॒त॒
 मा॒हु॒वे॒म। स्वि॑ष्ट॒म॒ग्रे अ॒भि॒त॒त्पृ॒णा॒हि। वि॒श्वा दे॒व पृ॒त॒ना
 अ॒भि॒ष्य। उ॒रु॒न्नः प॒न्था॑ प्र॒दि॒श॒न्वि॒भा॒हि। ज्योति॑ष्म॒द्धे॒ह्य॒ज॒र॒न्न
 आ॒युः॑॥

अ॒ग्नये॑ स्वाहा कृ॒त्तिका॑भ्यः स्वाहा॑।
 अ॒म्बा॒यै स्वाहा॑ दु॒ला॒यै स्वाहा॑।
 नि॒त॒न्त्यै स्वाहा॑ऽभ्र॒य॒न्त्यै स्वाहा॑।
 मे॒घ॒य॒न्त्यै स्वाहा॑ व॒र्ष॒य॒न्त्यै स्वाहा॑।
 चु॒पु॒णि॒का॒यै स्वाहा॑।
 प्र॒जा॒प॒त॒ये स्वाहा॑ रोहि॒ण्यै स्वाहा॑।
 रोच॑माना॒यै स्वाहा॑ प्र॒जा॒भ्यः स्वाहा॑।
 सो॒मा॒य स्वाहा॑ मृ॒ग॒शी॒र्षा॒य स्वाहा॑।
 इ॒न्व॒का॒भ्यः स्वाहा॑ षो॒ढी॒भ्यः स्वाहा॑।
 रा॒ज्या॒य स्वाहा॑ऽभि॒जि॒त्यै स्वाहा॑।

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाऽऽर्द्रा॑यै॒ स्वहा॑॥
 पि॒न्व॑मा॒नायै॑ स्वा॒हा प॒शुभ्यः॑ स्वाहा॑॥
 अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा पु॒नर्व॑सुभ्याम्।
 स्वा॒हा भू॑त्यै स्वा॒हा प्र॒जा॑त्यै स्वाहा॑॥
 बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वाहा॑ ति॒ष्या॑य स्वाहा॑॥
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वाहा॑॥
 स॒र्पेभ्यः॑ स्वाहा॑ऽऽश्रे॒षाभ्यः॑ स्वाहा॑॥
 द॒न्त॒शू॒केभ्यः॑ स्वाहा॑॥
 पि॒तृ॒भ्यः स्वाहा॑ म॒घाभ्यः॑।
 स्वाहा॑ऽन॒घाभ्यः॑ स्वाहा॑ऽग॒दाभ्यः॑।
 स्वाहा॑ऽरु॒न्ध॒तीभ्यः॑ स्वाहा॑॥
 अ॒र्य॒म्णे स्वा॒हा फ॒ल्गु॑नीभ्या॒ऽऽ स्वाहा॑॥
 प॒शुभ्यः॑ स्वाहा॑॥
 भ॒गा॒य स्वा॒हा फ॒ल्गु॑नीभ्या॒ऽऽ स्वाहा॑॥
 श्रे॒ष्ठा॒या॒य स्वाहा॑॥
 स॒वि॒त्रे स्वा॒हा ह॒स्ता॒य।
 स्वाहा॑द॒द॒ते स्वाहा॑ पृ॒ण॒ते।
 स्वाहा॑ प्र॒य॒च्छ॑ते स्वाहा॑ प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॑ते स्वाहा॑॥
 त्वष्ट्रे॑ स्वाहा॑ चि॒त्रा॒यै स्वाहा॑॥
 चै॒त्रा॒य स्वाहा॑ प्र॒जा॒यै स्वाहा॑॥
 वा॒यवे॑ स्वाहा॑ नि॒ष्ठा॒यै स्वाहा॑॥
 का॒म॒चा॒रा॒य स्वाहा॑ऽभि॒जि॒त्यै स्वाहा॑॥

इन्द्राग्निभ्यां॑ स्वाहा॒ विशाखाभ्यां॑ स्वाहा॑।
 स्रेष्ठया॑य स्वाहा॒ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑।
 पौर्णमा॑स्यै स्वाहा॒ कामाय॑ स्वाहा॒ गंत्यै॑ स्वाहा॑।
 मित्राय॑ स्वाहा॒ऽनूराधेभ्यः॑ स्वाहा॑।
 मित्रधेया॑य स्वाहा॒ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑।
 इन्द्राय॑स्वाहा॒ ज्येष्ठायै॑ स्वाहा॑।
 ज्येष्ठया॑य स्वाहा॒ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑।
 प्रजाप॑तये स्वाहा॒ मूलाय॑ स्वाहा॑।
 प्रजायै॑ स्वाहा॑।
 अ॒द्भ्यः स्वाहा॑ऽषाढाभ्यः॑ स्वाहा॑।
 समु॒द्राय॑ स्वाहा॒ कामाय॑ स्वाहा॑।
 अ॒भिजित्यै॑ स्वाहा॑।
 विश्वे॑भ्यो दे॒वेभ्यः॑ स्वाहा॑ऽषाढाभ्यः॑ स्वाहा॑।
 अन॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा॒ जित्यै॑ स्वाहा॑।
 ब्रह्म॑णे स्वाहा॒ऽभिजिते॑ स्वाहा॑।
 ब्रह्म॑लो॒काय॑ स्वाहा॒ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑।
 विष्ण॑वे स्वाहा॒ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॑।
 श्लो॒काय॑ स्वाहा॒ श्रु॒ताय॑स्स्वाहा॑।
 वसु॑भ्यः स्वाहा॒ श्रवि॑ष्ठाभ्यः॑ स्वाहा॑।
 अ॒ग्राय॑ स्वाहा॒ परी॑त्यै स्वाहा॑।
 वरु॑णाय॑ स्वाहा॒ श॒तभि॑ष॒जे स्वाहा॑।
 भे॒ष॒जेभ्यः॑ स्वाहा॑।

अ॒जा॒यैकं॑प॒दे॒ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्यः॑ स्वाहा॑।
 तेज॑से॒ स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा॑।
 अ॒ह॒ये बु॒ध्रिया॑य॒ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्यः॑ स्वाहा॑।
 पू॒ष्णे स्वाहा॑ रे॒वत्यै॑ स्वाहा॑।
 प॒शुभ्यः॑ स्वाहा॑।
 अ॒श्विभ्या॑ꣳ स्वाहा॑ऽश्व॒युग्भ्या॑ꣳ स्वाहा॑।
 श्रो॒त्राय॑ स्वाहा॑ श्रु॒त्यै स्वाहा॑।
 य॒माय॑ स्वाहा॑ऽप॒भ॒रणी॑भ्यः स्वाहा॑।
 रा॒ज्याय॑ स्वाहा॑ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑।
 अ॒मा॒वास्या॑यै स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ ग॒त्यै स्वाहा॑।
 च॒न्द्रम॑से॒ स्वाहा॑ प्र॒तीदृ॑श्यायै॒ स्वाहा॑।
 अ॒हो॒रा॒त्रेभ्यः॑ स्वाहा॑ऽर्ध॒मा॒सेभ्यः॑ स्वाहा॑।
 मा॒सेभ्यः॑ स्वाहा॑ऽह॒र्तुभ्यः॑ स्वाहा॑।
 सं॒वत्स॑राय॒ स्वाहा॑।
 अ॒हे स्वाहा॑ रा॒त्रियै॑ स्वाहा॑।
 अ॒ति॒मु॒क्त्यै॑ स्वाहा॑।
 उ॒षसे॑ स्वाहा॑ व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वाहा॑।
 व्यु॒षुष्यै॑ स्वाहा॑ व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वाहा॑।
 व्यु॒ष्टायै॑ स्वाहा॑।
 नक्ष॑त्राय॒ स्वाहा॑दे॒ष्यते॑ स्वाहा॑।
 उ॒द्य॒ते स्वाहा॑दि॒ताय॑ स्वाहा॑।
 ह॒र॒से स्वाहा॑ भ॒र॒से स्वाहा॑।

भ्राजंसे॒ स्वाहा॒ तेजंसे॒ स्वाहा॑॥
 तपंसे॒ स्वाहा॒ ब्रह्मवर्च॑साय॒ स्वाहा॑॥
 सूर्याय॒ स्वाहा॒ नक्षत्रेभ्यः॒ स्वाहा॑॥
 प्रति॒ष्ठायै॒ स्वाहा॑॥
 आदि॑त्यै॒ स्वाहा॑ प्रति॒ष्ठायै॒ स्वाहा॑॥
 विष्णवे॒ स्वाहा॑ य॒ज्ञाय॒ स्वाहा॑॥
 प्रति॒ष्ठायै॒ स्वाहा॑॥

द॒धि॒क्रावि॑ष्णो॒ अका॑रिषं जि॒ष्णोर॑श्वस्य वा॒जिनः॑। सु॒र॒भि नो॒
 मुखा॑करत् प्रण॒ आयू॑र॒षि तारि॑षत्॥
 आपो॒हिष्ठा म॑यो॒ भुव॑स्तानं ऊ॒र्जे द॑धातन। म॒हेर॑णाय चक्ष॑से॥
 योवः॑ शि॒वत॑मो॒ रस॑स्तस्य॒ भाज॑यते॒हनः॑। उ॒श॒तीरि॑व मा॒तरः॑॥
 तस्मा॒ अरं॑ गमाम वो॒ यस्य॒ क्षया॑य॒ जिन्व॑न्थ। आपो॑ ज॒नय॑न्था
 च नः॑॥

उदु॑त्त॒मं व॑रुण॒पाशं॑म॒स्मदवा॑ध॒मं विम॑ध्य॒मं श्र॑थाय। अथा॑
 व॒यमा॑दित्यव्र॒ते तवा॑ना॒गसो॒ अदि॑तये॒ स्याम॑। अस्त॑भ्राद्
 द्यामृ॑ष॒भो अ॒न्तरि॑क्षममि॒मीत॑ वरि॒माणं॑ पृथि॒व्या आसी॑द॒द्विश्वा॒
 भुव॑नानि स॒म्राड्वि॑श्वेत्तनि॒ वरु॑णस्य व्र॒तानि॑। यत्कि॑ञ्चेद॒म्वरु॑ण॒दैव्यै॒ जनै॑र॒भिद्रो॑हं म॒नुष्या॑श्चरामसि। अचि॑त्तीयत्तव॒
 धर्मा॑ युयोपि॒म मा न॑स्तस्मा॒देन॑सो देव रीरिषः॥

कि॒त॒वासो॒ यद्रि॑रि॒पुर्न॑ दी॒वि यद्वा॑घा स॒त्यमु॑तयन्न वि॒द्म। सर्वा॑
ता वि॒ष्य शि॒थिरे॒व दे॒वथा॑ ते स्याम वरुणप्रि॒यासः॑॥

अव॑ ते हे॒डो वरु॑ण नमो॑भि॒रव॑य॒ज्ञेभि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑।
क्षय॑न्न॒स्मभ्य॑मसुरप्रचेतो॒ राज॒न्नेना॑ँसि॒शिश्च॑थः कृ॒तानि॑॥

तत्वा॑ यामि ब्रह्म॑णा वन्द॑मान॒स्तदाशा॑स्ते यज॑मानो ह॒विर्भिः॑।
अहे॑डमानो वरु॒णेह॑ बो॒ध्युरु॑श॒स मा न॒ आयुः॑ प्रमो॑षीः॥

हि॒र॒ण्यव॑र्णाः शुच॑यः पाव॒का यासु॑ जा॒तः क॒श्यपो॑ यास्विन्द्रः॑।
अ॒ग्निं या गर्भं॑ दधिरे वि॒रूपा॑स्ता न॒ आपः॑ श॒स्यो॒ना
भ॑वन्तु॥ यासा॒ँ राजा॑ वरु॒णो याति॑ म॒ध्ये स॒त्यानु॑ते अ॒वप॑श्यं
जना॑नाम्। म॒धुश्चु॑तः शुच॑यो॒ याः पा॑व॒कास्ता॒ न॒ आपः॑ श॒स्यो॒ना
भ॑वन्तु॥ यासां॑ दे॒वा दि॒वि कृ॑ण्वन्ति भ॒क्षं या अ॒न्तरि॑क्षे
बहु॑धा भव॑न्ति। याः पृ॒थि॒वीं पय॑सो॒न्दन्ति॑ शु॒क्रास्ता॒ न॒ आपः॑
श॒स्यो॒ना भ॑वन्तु॥ शि॒वेन॑ मा चक्षु॑षा पश्यताऽऽपः॑ शि॒वया॑
त॒नुवो॑प स्पृशत॒ त्वचं॑ मे। सर्वा॑ँ अ॒ग्नीँ र॑प्सुषदो हुवे वो
मयि॑ वर्चो॒ बल॑मोजो॒ नि ध॑त्त॥

पव॑मानः सुव॒र्जनः॑। प॒वित्रे॑ण विच॑र॒षणिः॑। यः पो॒ता स
पु॑नातु मा। पुन॑न्तु मा दे॒वज॑नाः। पुन॑न्तु म॒नवो॑ धि॒या।
पुन॑न्तु वि॒श्व आ॒यवः॑। जा॒तवे॑दः प॒वित्र॑वत्। प॒वित्रे॑ण पुनाहि
मा। शु॒क्रेण॑ दे॒वदी॑द्यत्। अ॒ग्ने क्र॒त्वा क्र॒तूँ र॑नु। यत्ते॑
प॒वित्र॑म॒र्चिषि॑। अ॒ग्ने वि॒त॑तमन्तरा। ब्रह्म॒ तेन॑ पुनीमहे।

उ॒भाभ्यां॑ दे॒वस॒वितः॑ । प॒वित्रे॑ण स॒वेन॑ च । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे ।
 वै॒श्वदे॒वी पु॑न॒ती दे॒व्यागा॑त् । यस्यै॑ ब॒ह्वीस्त॒नुवो॑ वी॒तपृ॑ष्ठाः ।
 तया॑ म॒दन्तः॑ सध॒माद्यै॑षु । व॒यं स्या॑म॒ पत॑यो रयी॒णाम् ।
 वै॒श्वान॒रो र॒श्मिभि॑र्मा पु॒नातु॑ । वा॒तः प्रा॒णेनै॑षि॒रो म॑यो भूः ।
 द्यावा॑पृथि॒वी प॑य॒सा प॑यो॒भिः । ऋ॒ताव॑री य॒ज्ञिये॑ मा पु॒नीताम् ।
 बृ॒हद्भिः॑ स॒वित॒स्तृभिः॑ । वर्षि॑ष्ठैर्दे॒वम॑न्म॒भिः । अ॒ग्ने दक्षैः॑ पु॒नाहि॑
 मा । येन॑ दे॒वा अपु॑नत । येन॑ऽऽपो॑ दि॒व्यं क॑शः । तेन॑
 दि॒व्येन॑ ब्र॒ह्मणा॑ । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे । यः पा॑वमा॒नीर॒ध्येति॑ ।
 ऋषि॑भिः स॒म्भृत॑ र॒सम् । सर्व॑ स पू॒तम॑श्नाति । स्व॒दित॑
 मा॒तरि॑श्व॒ना । पा॑वमा॒नीर्यो अ॒ध्येति॑ । ऋषि॑भिः स॒म्भृत॑
 र॒सम् । तस्मै॑ स॒रस्व॑ती दु॒हे । क्षी॒र स॒र्पिर्मधू॑दकम् ॥
 पा॑वमा॒नीः स्व॒स्त्यय॑नीः । सु॒दुघा॑हि प॒यस्व॑तीः । ऋषि॑भिः
 स॒म्भृतो॑ र॒सः । ब्रा॒ह्मणे॑ष्व॒मृत॑ हितम् । पा॑वमा॒नीर्दि॑शन्तु नः ।
 इ॒मं लो॒कम॑थो अ॒मुम् । का॒मान्त्सम॑र्धयन्तु नः । दे॒वीर्दे॒वैः
 स॒माभृ॑ताः । पा॑वमा॒नीः स्व॒स्त्यय॑नीः । सु॒दुघा॑हि घृ॒तश्चु॑तः ।
 ऋषि॑भिः स॒म्भृतो॑ र॒सः । ब्रा॒ह्मणे॑ष्व॒मृत॑ हितम् । येन॑
 दे॒वाः प॒वित्रे॑ण । आ॒त्मानं॑ पु॒नते॑ सदा॑ । तेन॑ स॒हस्र॑धा॒रेण॑ ।
 पा॑वमा॒न्यः पु॑नन्तु मा । प्रा॒जाप॑त्यं प॒वित्रम् । श॒तोद्या॑मं
 हि॒र॒ण्मय॑म् । तेन॑ ब्र॒ह्म वि॒दो व॑यम् । पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे । इन्द्रः॑
 सु॒नी॒ती स॒हमा॑ पु॒नातु॑ । सोमः॑ स्व॒स्त्या व॑रुणः स॒मीच्य॑ ।
 य॒मो रा॒जा प्र॑मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॑ मा । जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या

पुनातु। भूर्भुवः सुवः।

तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये।
दैवीस्स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु
भेषजम्। शन्नो अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः
शान्तिः शान्तिः॥

नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः।
नमो वाचे नमो वाचस्पतये विष्णवे बृहते करोमि॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ प्रोक्षण मन्त्राः ॥

आपो हि ष्ठा मयो भुवस्ता न ऊर्जे दधातन। महेरणांय
चक्षसे। यो वः शिवर्तमो रसस्तस्य भाजयते ह नः।
उशतीरिव मातरः। तस्मा अरङ्ग मामवो यस्य क्षयाय
जिन्वथ। आपो जनयथा च नः॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। अश्विनोर्बाहुभ्याम्। पूष्णो
हस्ताभ्याम्। अश्विनोर्भैषज्येन। तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। अश्विनोर्बाहुभ्याम्। पूष्णो
हस्ताभ्याम्। सरस्वत्यै भैषज्येन। वीर्यायान्नाद्यायाभिषिञ्चामि॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। अश्विनोर्बाहुभ्याम्।
पूष्णो हस्ताभ्याम्। इन्द्रस्येन्द्रियेण। श्रिये यशसे
बलायाभिषिञ्चामि॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वि॒तुः प्र॑स॒वेऽश्विनो॑र्बा॒हुभ्या॑ पृ॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑ ५
स॒र॑स्वत्यै॒ वा॒चो य॒न्तुर्य॒त्रेणा॒ग्नेस्त्वा॒ साम्रा॑ज्येना॒भिषि॑ञ्चामि॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वि॒तुः प्र॑स॒वेऽश्विनो॑र्बा॒हुभ्या॑ पृ॒ष्णो
ह॒स्ताभ्या॑ ५ स॒र॑स्वत्यै॒ वा॒चो य॒न्तुर्य॒त्रेण॒ बृह॑स्पते॑स्त्वा
साम्रा॑ज्येना॒भिषि॑ञ्चामि॥

द्रु॒प॒दादि॑व॒ मु॒ञ्च॑तु। द्रु॒प॒दादि॑वेन्मु॒चा॒नः। स्वि॒न्नः स्ना॒त्वी
म॒ला॑दि॒व। पू॒तं प॒वि॒त्रेणे॒वाज्य॑म्। आ॒प॑श्शु॒न्धन्तु॒ मै॒न॑सः।

आ॒पो वा इ॒दं सर्वं॑ वि॒श्वा भू॑तान्यापः प्रा॒णा वा
आ॒पः प॒शव॑ आ॒पोऽन्न॑मापोऽमृ॒तमा॑पः स॒म्राडा॑पो
वि॒राडा॑पः स्व॒राडा॑पश्छ॒न्दाऽस्या॑पो ज्योती॑ऽप्यापो
यजू॑ऽप्याप॑स्सत्यमाप॑स्सर्वा दे॒वता॒ आपो॑ भूर्भुव॑स्सुव॒राप॑
ॐ॥

॥ ॐ शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥